

Kaláris

Karácsony

Mártély önkormányzatának közéleti-kulturális információs kiadványa
Hírek, pillanatképek Mártély életéből... 2005. december - 17. ünnepi szám

Az igazság felismeréséhez néha inkább bátorság kell, nem lángész.

„Jelzöm...”

Karácsonyi gondolatok

Fordul az év. Mint minden év után, most is következik az újabb. Hogy jobb lesz-e, mint az előző volt, nem csak rajtunk múlik, hanem azokon is, akik az Ország ügyeit igazgatják. Nekünk különleges év volt ez. Olyasmibe kezdünk, amit nagyon kevés hozzánk hasonló kistelepülés mondhat el magáról. Saját kezünkbe vettük életkörülményeink javítását. Buktatókkal és sok nehézséggel kikövezett út vezetett odáig, hogy a munkálatokat most a tél szigora függesztette fel, de haladunk. A folytatást és a befejezést is elhozza majd a tavasz, s az addig eltelt néhány hónap időt ad arra is, hogy mindenki megbékéljen. Most majd szó szerint tapasztalhatjuk, hogyan megyünk ötről a hatra. 2005 és 2006. Két egymást követő év, amelyek be fogják írni magukat Mártély történetébe. És mindazok a sikerek, melyek a csatornázás

mellett kissé elsikkadtak, mert nem voltak olyan látványosak, de alapvetők és lényegesek! Az intézményeink és településünk napi működésének biztosítása minden szinten: odafigyelés a gyerekekre és az idősekre. Takarékos módon fenntartani és fejleszteni, ami szinte a lehetetlennel egyenlő, mégis sikerült itt-ott. És az emberek egyéni helyzetállása, segítőkészsége. A civil szervezetek áldozatos munkája, s mindaz, amitől egy falu él, mozog és fejlődik.

Köszönet ezért mindenkinek! Köszönet, és szívből jövő jókívánások abban a reményben, hogy a kikelettel a békesség és közös munkába vetett hit jegyében befejeződő nagy beruházás kivétel nélkül örömet és könnyebbséget hoz mindenkinek.

Békés Karácsonyt és Boldog Új Évet kívánok a falu minden lakójának!

*Balogh Jánosné
polgármester*

Erről olvashatnak

Polgármesteri köszöntő	1. oldal
Véget ért a Kaláris anekdota és receptgyűjtő pályázata	2. oldal
Kilenc hársak Priska Tibor novellája	2-3. oldal
Emberek, fények, emlékek Pósz Péter írása	3-4. oldal
Egy összegyűrt papírgalacsinból (1956 karácsonya) Békési Sándor visszaemlékezése	5-6. oldal
Ajándék – novella (Egy öreg halász emlékére)	6-17. oldal
2006-os naptár – melléklet	
Rövid hírek, információk	18. oldal

Az ünnepi szám fotóit Borsos József és Joó Károly, az illusztrációkat B. Kovács Emőke és Bakonyi Ildikó készítették.

Közlemény

Értesítjük kedves Olvasóinkat, hogy az egy éve meghirdetett elbeszélések, receptek gyűjtésére és beküldésére kiírt pályázat véget ért. A beküldött, s a szerkesztőség által elbírált anyagok alapján az anekdotagyűjtő pályázat nyertese: Szabó Lajosné Nagy Anna Katalin lett.

A legtöbb és legjobb ételleírás beküldői közül, Békési Sándorné lett a receptgyűjtő pályázat nyertese.

Köszönjük lelkes részvételüket.

A díjat, amely nyertesenként 10.000,-Ft. Farkas Zoltán a Kaláris szerkesztője adja át a két sikeres indulónak.

A pályázat támogatója, a díj felajánlója a **Magyar Tiszához Bt.** Ügyvezetője: Pósz Péter.

A fenti pályázat ötletgazdája szeretne további hagyományt teremteni, amihez esetenként, 5000 forintot ajánl fel.

Kéri a falu jó szándékú, tehetős embereinek hozzájárulását, hogy a jövőben hagyományként ápolhassuk azt a két

megemlékezésre méltó eseményt, ami egy kis ajándék átadásával, s más figyelmességgel is járna.

Elképzelése szerint, minden év Karácsony közeledtén megemlékeznénk a falu legidősebb lakosáról, akinek a falu lakói részére mondott tanácsait, kívánságait, tapasztalatait a Kaláris és a Szóbeszéd Rádió minden évben közölné.

(Ebben az évben Molnár Istvánné Mártély Fő u. 14 alatti lakost tiszteljük meg, akinek nagyon jó egészséget, hosszú boldog életet, és Kellemes Karácsonyi Ünnepeket kívánunk.) A másik kezdeményezés és javaslat, hogy ezen túl, Mártély község első újszülöttjét minden esztendőben közös örömmel, és jókívánságainkkal fogadjuk. Az első újszülött nevét, és a megajándékozás idejét a lapban a bekövetkező esemény után közöljük.

- szerkesztőség -

Kilenc hársak

Nehezen lépdelt. Gyakorta megállt, ilyenkor hosszúnyelű baltáját mélyen lenyomta a hóba és rátámaszkodott. Hej, hej öreg Tamás, valamikor nem álltál meg ennyit, nem batyórásztál! Korholta fennhangon önmagát. Az ünnep előtt mindig is megjárta a hegyet borókáért, mert az oly csudás, hogy az Isten is csak jókedvében találhatta ki. Sudár, hajlékony, az ostornyél is ebből a legjobb, másrészt igen sűrű és minő illatú! Mintha a zápor utáni nyári erdőt vinné be a szobába. Mindig is a borókát vitte haza, valamikor a kislányának, egy ideje meg az unokájának karácsonyfául. Asszonylánya zsörtölődik vele, ugyan apa mire jó az a boróka, hozzák már a boltba a szép lucfenyőt. Titkon mégis megfente a hosszúnyelű baltát, szalonnabőrrel kente be kitaposott csizmáját, az oldaltáskát leakasztotta a kamora szegéről és idő érkezévével nekiindult. Most pedig mér hazafelé tartva a gyönyörűséges borókával megállt, pihengetett.

A köd. Igen, a köd nyugtalanította. Goromba idő van kialakulóban. Az eddig szürke égbolt megsúlyosodott, lejjebb ereszkedett és sok feketeséggel lett tarkább. Bizonyára hóvihar készül. Az árnyak is megsűrűsödtek, merészebbekké váltak, itt forgolódnak a közvetlen közelében, szeme elé tartják nedves kezüket, hogy ne lásson, ne ismerje a lépések sorát. Sárkányokká változnak, nagyszarvú valamikké, néha paták csattanását hallja, a mögötte lopakodók meg le akarják szedni hátáról a fát. Ugyan miféle rosszlelkek szabadultak ki valahonnan és mit akarnak? De hát hol az út? Merre menjek? Csak nem tévedek el vénségemre a vidéken, melyet tenyeremként ismerek? Nye, te nye! Ne cibálj már, hé! Hagyd a borókát, meg a sapkát, a kabátomat is! Tüskés bokor fogta meg. A sötétség köpenyt emelt arca elé...

Végre! Széptörzsű, megtermett cserfához ért. Érezte, hogy ez a fa nem akar rosszat neki. Kemény, biztonságos törzse száraz volt, terebélyes koronája nem engedte beljebb az árnyakat, a ki tudja milyen szándékú alakok sokadalmát. Kicsinyég pihenek itt. Mondta. A borókát óvatosan maga melléhelyezte, baltája nyelét a hóba fúrta, hátát nekitámasztotta a cser törzsének. Csak éppen kifújom magam és indulok tovább. Mondta hangosan, hogy a cserfa is hallja.

Bundasapkáját behúzta homlokába, szemét kicsit, tényleg csak egy kicsit lecsukta...

- Ébredj, ember! – riadt föl a vékony hangra és már látta is mellette álló aprócska gyerekembert.

- Hát te?... Izé... Hogy kerülsz te ide, kisfiam?

A kicsiny gyerek ránézett és mosolygott.

- Gyere utánam. Ismerem az utat.

Az öreg a hátára kanyarította a borókát, meglepően könnyűnek találta. Jól kipihentem magam. Vélte. Nem sokat kellett lépkedni a gyerek után, amikor rátértek az ösvényre. Hó borította, de látszott, az igazi ösvény. Amit keresgélt. Szépen kanyarog, a bokrok meg fénylenek mellette. A csipke piros bogyója jégburokban csillog, a kökény fényes-fekete... Az öreg hirtelen megállt. Hová lett a hózáport ígérő durva idő? Hol a sötétség, a köd, a mindenféle ijesztő alak? Hiszen napsütés van, délutáni fény, mely oldalról érkeve fölszikkaszt mindent, miként azt csakis a téli Nap tudja. Előtte meg ez a gyerek.

- Nohát! Fiam, neked nincs sapkád! A ruhád is igen fura szerzet. Remélem, a lebernyeg alatt azért van valami meleg hacukád, különben megfázol.

- Ugyan – fordult vissza a gyerek. – Te sem fázol.

- Tényleg nem fádom – mondta csodálkozva és összenevettek.

Lépkedtek tovább, de az öreg felkiáltott. – Vigyázz fiam, még fellök mindkettőnket! A fák közül előballagó, hatalmas szarvastehenre mutatott, amely éppen előttük akart átvágni. De nem váltott át mégsem, megállt. Nagy, nedves szemével szelíden nézett, lehetett érezni fujtatásának melegét.

- Föl is lökhet bennünket ez a megbutult, böhöm jószág – méltatlankodott az öreg és kikerülte a szarvastehenet. – Nézd csak fiam! Amott meg egy róka nézeget bennünket, ha idejön meg ne simogasd ám, lehet, hogy vészett.

- Félelem van benned mindentől. Ne félje, gyere bátran!

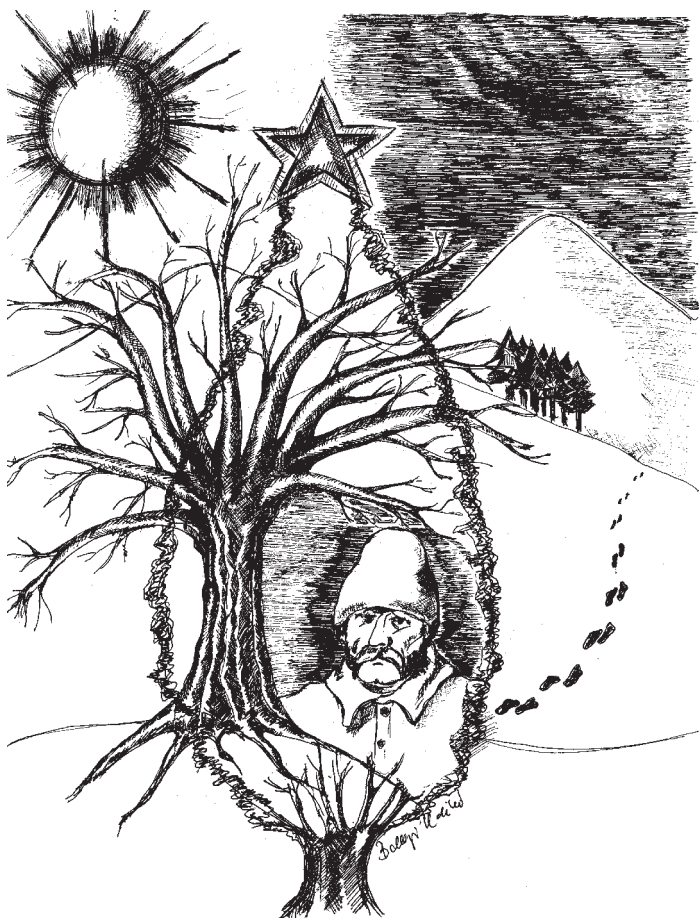
- Megyek, megyek már. Hanem amondó vagyok, a Kilenc hársaknál tanyázzunk le kis időre. A tarisznyámban van harapnivaló, fogadd el a meghívást, jut neked is.

- Miért? Te éhes vagy? – nézett vissza a gyerek.

- Egy csöppet sem! Akár a világból kimennék! – legénykedett az öreg és ismét összenevettek.

Beszélhetnékje támadt. Leginkább a Kilenc hársakról. A

Kilenc hársak mindig is megvolt. A nagyapák, a dédapák, meg azok nagyapjai szintén ösmerték. Valamiért egy törzsből kilenc ág hajtott ki, nőtt meg, de nem is akármilyenre. Mind a kilenc ág hatalmas, erős! Törzse sok méter széles, gyökereiből itt-ott alkalmas ülőkék formálódtak, mint a lócák. A hegyekből jövet itt mindenki megpihen, már csak szokásból is. Gyakorta találkoznak itt ismerősök, trécselnek, mint valami nagy, szellős sátorban, melyen sem eső, sem szél, sem tűző nap nem törhet át. Meg ide már a falu is közel. Lassacskán odaérünk, kérlek azért, fiam, álljunk meg itt kicsinyég, adjuk meg a tiszteletet a Kilenc hársaknak, miként szokás. Mondta az öreg, majd a szikrázó napsütéstől,

mely vakította, lehunyta a szemét...

- Édesapám! Ébredjen már, csak nincs valami baja!

- Ne óbégass, lányom, hiszen nem is alszok.

- Dehogyan nem aludt, édesapám, itt zargatom már mióta! Fürgeteg készülődik, azért siettem a Kilenc hársakhoz, tudva, hogy itt megpihen.

- Még hogy fürgeteg! Napfényben jöttünk mindezidáig a gyerekekkel. Nem fáztam, nem éheztem, tiszta ösvényen lépdeltam a... Hirtelen elhallgatott, észrevéve, hogy a Kilenc hársaknál van. Csendesesen fordult asszonylányához.

- A gyerek hol van?

- Gyerek... napfény... Édesapám, hiszen a Nap percre se bújt elő, fúj a szél, hordja a havat, sötétedik, siessünk!

Az öreg bólogatott. Vállára kanyarította a borókát, de még nem indult. Hosszan nézett maga elé. Nézte, nézte a kicsi lábnyomokat a hóban. Egy gyerek mezítlábú nyomait. A keskeny, havas ösvényen fényltek, mint megannyi csillag. Én Uram, én Istenem – mormolta az öreg és lassan leemelte a sapkáját.

Priska Tibor

Emberek, fények, emlékek, a karácsonyi üdvösség...

A keresztény hagyományokat tisztelő emberek legszebb, legjelentősebb évről-évre visszatérő ünnepe a Karácsony. Talán nem is kell ahhoz feltétlenül kereszténynek, vagy vallásosnak lenni, hogy tisztelettel, szeretettel várjuk ezt az ünnepet, és teljes odaadással készülődünk, hogy jobban, mint az év többi napján kifejezzük családtagjainknak, szeretteinknek érzelmeinket. Az nem kétséges, hogy az adventi időkben rendkívül vegyes, és dús érzelmekkel van lelkivilágunk megáldva. Vannak ebben vissza nem térő, boldog percek, de fájdalmas könnyes emlékek is. Kinek mit szánt a sors, azt kell, s szeretné feldolgozni.

Kelet-Európában mindent megtett az elmúlt diktatúra, hogy a nemzeti öntudat mellett a vallás minden gyökerét is megsemmisítse. Ez a világban mai napig példátlan, és Istennek hála, hogy részben csak gyógyítható sebeket okozott.

A templomainkat elhanyagolták, de lebontani már nem volt merszük a hitvány elnyomóknak. Hiszen ők maguk sem tudtak egy falut, települést templom nélkül elképzelni. A kultúrát, a tudást, az ember évszázados műveltségét, nem a negyvenkét év alatt teremtették, viszont létre hozták az elszigeteltséget, a versenyképtelenséget, tagadták az Istent, és istenítették az elnyomókat.

Nem tartom magamat vallásosnak, akkor sem, ha szüleim arra neveltek. Abból mára csak a vallás tisztelete maradt örökségbe. Az életem úgy hozta, hogy nagyon sok tapasztalattal gazdagodtam, annál is inkább, mivel idáig egy olyan városban éltem le életem nagy részét, amely 134 különböző nemzetiségnek ad otthont, és a békés együttélés lehetőségét. Ez a körülmény, benyomások, a másságok halmazata az egyik legmarkánsabb oka a tapasztalatok sokaságának. Ehhez mindég hozzájárult, hogy nagy érdeklődéssel figyeltem a különböző nemzetek kultúráit, és önszorgalomból igyekeztem ismereteim bővíteni, és ehhez minden lehetőséget felhasználtam. Ez aztán ötvöződött a személyes tapasztalatokkal. Nem hozott ez sem örömet, sem boldogságot, de annyit talán mégis, hogy jobban érti, látja az ember a világ gondjait, de kevéske örömeit is.

Mindezek mellett, a gyökereim voltak mindég a legfontosabbak. Ez adott erőt, emberi tartást, és szolgált mindég összehasonlítási alapként. Az advent ideje alatt ez még csak fokozódik, így kerülnek régi emlékek ismét felszínre, amik részben örökre meghatározták érzelmi világot. Az adventi időkben gyakran emlékszem egy felejthetetlen karácsonyra, ami a mai napig meghatározója gondolkodásmódomnak.

Az ötvenes években történt: Kisgyerek voltam, egy ötfős család legkisebbje. Nagyon szolid körülmények között - mondhatnám szegényesen - készülődünk az ünnepre. Az öröm, a mosoly, az élni akarás soha nem hiányzott a családból, de ezen kívül akkoriban szinte minden mást nélkülöztünk. Az asztalon megvolt minden ünnepi falat, de ajándékokra szüleimnek már nehezen tellett. Két nővéremnek volt köszönhető, hogy ötleteikkel, áldozatkészségükkel, az előző hónapok filléreit összeszórólva mégis jutott mindenkinek az örömből, figyelmességéből. Én akkor még hittem, hogy az én Jézuskám ellátogat hozzám, és „félíg jó” gyerek lévén valamivel meg is ajándékoz. Nagyon szép volt ez a hit, bárcsak még ma is hihetnék benne. Eljött a Szenteste, és anyám megkérdezte, hogy vele mennék-e az éjfél misére? Nagy örömmel mondtam igent, hiszen addig még éjszaka soha seholy nem jártam. Na meg az üdvösség öröme, hogy ezen az éjszakán született a kis Jézus, aki szeretetet, békét hozott hívei körébe. Így volt az, hogy csikorgó hidegben, anyám kezét szorosan fogva az éjszakában,

elindultunk a városra a katolikus templomba, ahol én már nap-pal, vasárnaponként gyakran megfordultam. Megérkezve a templomba, soha nem látott embertömeg fogadott. A tömeges áhítat, meghittség, reménység érzelme. Ez rám akkor olyan maradandó hatással volt, hogy ma is meghatározza érzelmi világom. Gyerekfejjel, gyorsan fel tudtam fogni ezt a tapasztalatot. Megragadott a tény, hogy ilyen is lehet a gyülekezet. Minden éljenzés, tapsolás nélkül. Csendben, reménységben, szeretetben. Amikor megszólalt az orgona, mintha egy más világban lettem volna... Egy csodálatos, békés, reményteljes földi mennyországban. Aztán amikor a tömegben lassan, óvatosan, eljutottunk az ünnepi díszben ragyogó Betlehemi oltárhoz, úgy éreztem számomra ma ez a beteljesülés pillanata. Anyámmal nagy meghittségben, boldogan távoztunk Isten házából. Hazafelé menet, ami háromszor olyan hosszúnak tűnt, és kegyetlen hideg is volt, és a kesztyűm, a cipőm sem volt a legjobb, anyám reményt, hitet, akaratot öntve a lelkembe, mesélt a gyerekkoráról. Ezt a mai napig féltett titokként őrzöm, mert ez volt életem legszebb karácsonyi emléke.

Félúton egy nagy fényes ablakra lettünk figyelmesek, ahonnan szinte hangos tivornyázás hallatszott. Odaérve betekintettünk, mert a vékony csipkefüggönyön kívül más nem akadályozta a betekintést. Hatalmas nagy karácsonyfa díszelgett, ajándékok tornyosultak, és nagy ünnepi hangulatban zenéltek. Érdeklődve, gyermekmódján kukucskálva nyomtam az orrom a hideg ablaküvegnek, és kicsit értetlenül néztem, hogy ezeknek már megjött a Jézuskájuk. És milyen emberek ezek, hogy olyan sok ajándékot érdemeltek? Anyám, csak egyre mondta, hogy gyere már, megfázol, nem illik az ilyen kukucskálás, de én csak fürkésztem tovább a helyzetet. A karácsonyfa mellett, ott lógott a falon egy csúnya kopasz embernek a képe. Egy kicsit ismerős volt, mert akkoriban minden rendes ember ezt a kopaszt szidta. Azért, hogy minden kétséget kizárják, s mert már azt hittem, ezeknek az embereknek „az” rokonuk, odahívtam anyámat, és kérdeztem a kopaszra mutatva, tudod-e ki az ott. Mire Ő nagy lélegzetet vett, és azt mondta ez az Ő Istenük, és az Ő fenyőünnepük. Ezt olyan szomorúan mondta, hogy valami rosszat sejtettem mögötte. Hazáig még kérdezősködtem, de nemigen akart a valóságba beavatni, mint később megtudtam: óvott a keserűségtől, bánattól.

Fáradtan, álmosan hazaérve, az égő gyertyának gyenge meleg fénye fogadott, mert ránk várt a család. Távollétünkben, a két nőverem feldíszítette a karácsonyi fát, és az ajtó nyitásakor meggyújtották a csillagszórót, és beléptünkre elkezdték

énekelni a „Mennyből az angyalt” amit a „Kiskarácsony, nagykarácsony” követett és utána boldog karácsonyt kívántunk egymásnak, és elhangzott, hogy nekünk csak ennyit hozott a Jézuska. Én nem tartottam ezt igazságtalannak, mert szeretetből ezen az éjszakán kaptam talán a legtöbbet, és ezen a karácsonyon hittem utoljára, hogy itt nálunk is járt a Jézuska, aki hozott meleg kesztyűt, lábbelit, finom édességet, s még egy puskát is, olyan parafa dugóst. Ezt a kezembe véve rögtön elképzeltem, hogy evvel még azt a kopaszt is le tudnám löni, akiről az úton hazafelé anyámat faggattam. Aztán nagy boldogságban jött álom a szememre, és nem gondoltam másnap sem, hogy ez egész életemre elkísér.

Több gyerekkori emlék, de sok esetben a fájdalmas csalódás is arra készített évről-évre, hogy az adventi időkben elgondolkozzak, és jobban odafigyeljek az embertársaimra. Elkötelezve magam a közömbösség minden formája ellen, annál inkább, mert ez nagyon divatját múlta, és helyébe az irigység, s a gyűlölködés jött. Legtöbben arra figyelnek, kinek milyen autója van, milyen vastag az aranylánc a másik nyakában, de a szebb kerítés, új kabát, öltözet, vagy a technika vívmányai is mérce lehet manapság. Az emberség, tisztesség, felelősségérzet meg egyre jobban eltöprel, elveszti jelentőségét. Ez az átok lett „korunk csúnya kopasza”, amitől nem lesz könnyű megszabadulni.

A karácsony maradjon az üdvösség ünnepe, ezért kívánok minden olvasónak békességet, örömteljes megnyugvást, és legfőképp reményt, hogy ami idáig nem teljesülhetett, az a jövőben teljesüljön.

Pósz Péter

Egy összegyűrt papírgalacsinból... (részlet)

(1956 Karácsonya.)

Nagyon szép volt, izgalmas, és misztikus. Nagymamám volt a „főkolompos” a dologban. Vallásossága révén sokat mesélt a Jézuskáról. S mert hittanórán is ezekről a dolgokról hallottunk, nem volt okunk kételkedni.

Karácsonyeste közeledett. Már délután igyekeztünk mindent időben elvégezni. Odakint nagy hó volt, és igen hideg. Mint a mesében. Az udvaron a hóban keskeny csapás vezetett a szomszédék házához. Korán sötétedett, így nem láthattunk semmit az udvaron. Akkor még nem létezett villanyvilágítás. Nekünk föl se tűnt, hogy akkor nap korábban betessékeltek bennünket a szobába azzal, hogy tegyünk rendbe mindent magunk körül, mire a Jézuska megérkezik. Akkor még a fenyőfát is a „Jézuska” hozta. Izgatottan készítettük az asztalt a fának. Ennek az estének is különös hangulatot adott a petróleumlámpa derengő homálya, a feszült várakozás, a hallgatóság. Nagymamám különös tehetséggel misztifikálta a hangulatot a kicsi szobában. Úgyesen tudott bennünket kordában tartani, ezen az estén is. A hittanórán tanult karácsonyi énekek, az imádságok, még inkább erősítettek hitünkben, hittük az angyalka eljövetelét. Tudtuk hogy nagy ajándékot nem fogunk kapni a Jézuskától, mégis nagy volt a várakozás. Mi a megszokott helyünkön az ágyunk szélén ültünk. Mamám a varrógépe mellett, a drótvázás szemüvegén keresztül az imádságos könyvből olvasott nekünk. Anyukánk vele szemben a másik ágyon ült. Egyszer csak felállt hogy megnézze a konyhát, mert „valami zörgést” hal-

lott, és kiment a sötét konyhába. Kis idő múlva lassan nyílt az ajtó. A sötétből egy csillogó fenyő, majd egy hófehér ruhás „Jézuska” lépett be a félhomályos szobába. Lassan az asztalra tette a fát, és két kis csomagot, majd szép lassan megfordult. Szárnyait hátra tartva, a földig érő ruhája alól fehér cipője látszott. Az izgalomtól szinte repülni láttuk a föld felett. Szépen lassan ment ki a szobából, és eltűnt a konyha sötétjében. Anyukám ment utána, becsukni az ajtót. Mi ez alatt szoborrá meredve néztük az ezüst és aranycsipkés szaloncukrokat, a gyertya lángjától lágyan ringatózó ezüst sujtást, az almákat, gyufaszálra szűrt diót. Aztán anyukám széles ajtónyílással, szinte beugrott a szobába. - Láttátok? - kérdezte.

Maga is meglepődött hogy még mindig ott állunk az ágy előtt

és mamámmal együtt csendben pityergünk. Ott akkor mindnyájunkat megérintett valami, amitől mindenki szemében könnyek csillogtak, s ki tudja már ki mire gondolt abban a félhomályos kis szobában. Mamám kissé szégyellve, lopva törölgette az imakönyvre hullott könnyeit, Anyukám elfordult és úgy törölgette arcát.

- No gyertek már, nézzük mit hozott a Jézuska! - és letette a fa mellé a kintről behozott tányért, melyen kalács volt és tepertős pogácsa. A két egyforma zacskó egyikében kis bölcső, pici babával, alma, pár szem szaloncukor, a másikban, egy kis autóbusz fémlemezéből, ráfestve minden ajtó, ablak, csomagtartó, és nekem is volt almám, cukrom, dióm. Természetesen mindjárt vittem a kis autót kipróbálni. Az autóbusz pici kis fekete kerekei nem mindég gurultak az asztalon. Gyorsan rájöttem, hogy az ágyon viszont nagyszerűen lehet vele játszani. A párnát, meg a lópokrócot, amivel az ágy le volt takarva, hegyes-dombos vidéknek képzeltem, a rongyszőnyeg csíkjaikat pedig széles betonútnak. Anyukám

és mamám, sokáig apukámról beszéltek.

- Sanyika! Gyertek, most már le kell feküdni! Lehet, hogy holnap hazajön apuka.

Még sokáig csikorgattam kis autóbuszom kerekeit a párnán, mire elaludtam.

Gyerekkorom legszebb, és legemlékezetesebb karácsonya volt ez. Igaz, apukám nélkül. De a Jézuska hófehér ruhás emlékével vigasztalódom. Minden gyereknek kívánok sok ilyen szép karácsonyt. Persze teljes családban, apukával, s anyukával.

Bekési Sándor-Mártély.

MEGHÍVÓ

2005. december 31-én SZIVESZTERI BÁL lesz
19-órai kezdéssel a

FALUHÁZBAN.

Jöjjön, köszöntsük együtt a 2006. évet!

Az est kínálata:

Marhapörkölt, rétes, hidegtál, pohár pezsgő

Tombola

A jó hangulatról Tóth Attila, Tatár András, Bakos Tibor
zenészek, Rárósi Anita énekes gondoskodnak.

Jegy: 4.000,- Ft

Asztalfoglalás: Bujdosóné 228-070

Kellemes szórakozást kíván az SZ.M.K.!

Kedves szponzorok, szülők!

Szeretnénk az Önök támogatását megnyerni, a segítségüket kérni a SZILVESZTERI BÁL minél sikeresebb megvalósítása érdekében. A december 30-án du. 2 órától a terítésnél bármelyik szponzor, szülő, gyermek segítségét szívesen fogadjuk. Támogatásukat tombola tárggyal, vagy más egyéb formában előre is köszönjük. Szeretnénk még jobban érzékeltetni, hogy a közös munkánk eredményéből a tanulók osztály kirándulásának támogatását, a gyermeknap ajándékok vásárlását kívánjuk megvalósítani. Segítségüket előre is köszönjük.

A tombolatárgyak leadása az iskolában, vagy Csatlós Pálné, Gáborné Arany Rózsa, Bujdosó Tiborné szülőknél.

Örömteli karácsonyt és boldog új esztendőt kívánunk!

Általános Iskola Szülői Munkaközössége

Mártély Község Polgármesteri Hivatal tájékoztatása

Tájékoztatam az érdekelteket, hogy a 2005. december havi szociális- és gyermekvédelmi segélyek, támogatások kifizetésének ideje:

2006. január 5. (csütörtök) 11 órától kezdődően lesz.

Dr. Vörös Béla - Jegyző

Ajándék

Van vagy tíz esztendeje is, hogy az Öreg új csónakot épített. Már hetek óta hosszasan tervezgette, latolgatta legjobb formáját, és esténként róla álmodozott.

Sok ladikot megépítettek fiatal halász korában, - főleg nyárfából... Mert az mindenütt volt és szinte ingyen jutottak hozzá, nem úgy, mint a jóféle fenyőhöz, amit venni kellett ugyan, de ami jobb volt, mert ha odafigyeltek rá, fél emberöltőnyi halászatot is kiszolgált. Időnként kellett ugyan javítani a lemezelt, vagy a deszkákat foldozni, kicserélni, de mégis nagyon jó volt sok-sok évig ugyanazzal a ladikkal siklani hangtalanul a folyó hátán, ahogy a homokos víz alig hallhatóan simogatja a ladik fenekét, s alszelnél úgy lotyogkotyog, mintha cserfes szájú öregasszonyok beszélgetnének egyhangún, és végeérhetetlenül...

Az emberhez nagyon hozzá tud nőni a ladikja, úgy ismeri, mint a tenyerét, és megszereti, megszokják egymást, s együtt keresik a kenyerüket.

A nyárfából készült ladikok durva alkalmatosságok voltak. Néhány évig szolgáltak csupán, s a kíméletlen használatban gyorsan megöregedtek, mint a gyereklányként asszonnyá tett nők, akikre senki sem vigyáz azután, csak használja anélkül, hogy szépségükkel és egészségükkel, bárha is foglalkozna.

Haltartó bárkákat is építettek a könnyű nyárból. Kicsit és nagyot egyformán, amelyekben a hal soká életben marad a lyukakon csendesen átáramló sötét vízben, mert kényes ruhájukat nem sértette fel a nyálkás, mohás fa, amely úgy felázott az állandó vízben tartástól, hogy az ember a körmét félig bele tudta nyomni a deszkákba.

Első komoly csónakját is egyedül építette, mert úgy érezte, akkor lesz az övé igazán, ha teljesen egyedül csinálja meg, ami nehéz munka ugyan, de ha nem sietséges, mint mikor a

napi robot kényszerítő rohanásában kapkodva összeütöttek egy-két hajót, nagyon élvezetes dolog, s oda lehet figyelni a részletekre, amitől nemcsak jó, de szép is lesz. Figyelte az öregek tempós munkáját, célszerű mozdulataikat és egyszerű szerszámaikat, s mindent megjegyzett, megtanult...

Emlékezett arra a ladikra.

A formájára, minden porcikájára, s a méretek, arányok is a fejében voltak. Soha nem felejt, mekkora szomorúsággal élte át a szerencsétlenséget, hogy az áradó folyó ereje elsza-kította a meggyöngyült láncot, s magával ragadta, s hogy hajnalban csak hült helyét találta a ladiknak. Igaz, régi, kopott lánc volt, a szemek görbületeinél teljesen elvékonyodva, de nem gondolta volna, hogy képes szétnyílni, mégis megtörtént. A folyó erős, tiszteletet parancsoló, aki sebes hátán messze röpítette első igazi csónakját.

Azonnal keresni kezdték a komájával, lefelé indulva a folyón, reménykedve, hogy fennakadt valahol, de több tíz kilométer után sem találtak rá, így kénytelenek voltak az öreg és hangos motort berántani, és felfelé indulva, lassan, nehézkesen haladva az egész fákat, bokrokat sodró folyó hátán, beszüntetni a keresést.

Egy darabig hallgatóztak még a hírekről, (mert a halászok területei összeérnek), így az alsó, és felső szaktártstól is kérdezősködtek a ladikról, de nem hallott róla senki...

Napokig járkált akkor szótlanul, belül őrlődve, s bár akkor nem volt ideje, sem rávalója, elhatározta, egyszer még, megépíti újra azt a csónakot..., ugyanolyanra...

Hej Istenöm, de jól járt vele, aki mögfogta - gondolkodott magában -, s csak azt remélte, hogy ha már így esett, jó kezekbe került, és arra használják, amire való.

Tudta, hogy a sebesen rohanó víz milyen messzeségbe képes rövid idő alatt elragadni a csónakokat, mert ők is fogtak tavasszal nem egy ladikot, sőt még elszabadult haltartó bárkát is, amelyeket egy darabig őrizgettek, s ha nem jelentkezett érte senki, s ha olyan volt, hát használatba vették. Vagy eladták, de sohasem titokban, mert a halászok nem lopják meg egymást. Főleg ha láthatóan halász eszköz volt az, amit a jószerecsse a folyón eléjük sodort, nem rejtegették, hanem üzentek a hírláncon, fölfelé a vízi távirón, ahol a hír szájról-szájra terjedve, legtöbbször előkerült a „dolog” gazdája, aki ilyenkor illendőnek tartotta egy kis áldomást fizetni.

Ha azonban hosszabb ideig nem jelentkezett senki, a halászladikokat megtartották, a kis hobby csónakokat meg eladták a holtágon, valamely városi üdülővendégnek. Had csalinkázzon vele...

Az is igaz, hogy a hajóparkból, ezeket a „gyütt” csónakokat fogták be minden olyan munkára, ahol sajnálták volna a sajátjaikat dörgölni a kövezésen, vagy telerakni tűzifával, amellyel a halásztanya tüzelőszükségletét átszállították a folyón. Szóval olyan „mindönös” csónakok lettek, amiről mindenki tudhatta, hogy hogyan került hozzájuk, s ha a gazdája akár egy év után is jelentkezett, és meg tudta mondani milyen ismertető jegyei vannak, meg hogy nagyjából mikor ragadta el tőle a Tisza, hát visszaadták neki...

Úgy gondolta, az övéből nem csinálnak ilyen „mindön lébe vert” ladikot, s ez egy kicsit megnyugtatta.

Nem kergette már a vízre a folyó állandóan változó víz-szintje, az ártérre kiszaladó halak megfogásának kényszere,

s a halászat már egy ideje csak álmaiban jött elő. Nyugdíjas volt. Hosszú évek óta otthon tett-vett, s ha elfáradt, kiült a házzal szemközti féltető hűvösébe. Szemeit pihentetve, amelyek éleslátását a folyón töltött évtizedek alatt jócskán megrontották a vízfodrokon csillámló napsugarak, s pihentette munkában elhasználódott testét, ha fontos dolga nem adódott.

Azon a durva gondolkodószéken ült most is, amelyen apja, de még a nagyapja is megpihent néha, ha nagyritkán módot találtak a napi munka után, amely rendszerint csak akkor ért véget, ha este ágyba kerültek.

Úgy látszik ez már régóta így volt, s így is marad, amíg ő él. Nem akart változásokat. Nem tudta volna már megélni és megérteni a világ újdonságait, s nem is akarta. Ha néha a gyerekeinél volt, nem nézte a televíziót sem, inkább kiment az udvarra, s haza kívánczolt. Nem értették, miért akar egyedül lenni. Mindig hívták, és szeretettel vették körül, s ilyenkor csak a lánya ment ki utána, aggódva, fényes szemekkel, hogy megkérdezze:

- Édösapám! Nem érzi jól magát? - simogatta meg szelíden a karját -, Jöjjön be közénk!? Né vonuljon el, még azt hiszik, hogy haragszik rájuk valamiér'... Csomagoltam magának vacsorát... Ha mönni akar, majd Pétör elkíséri...

Ez jól esett neki. Az unoka említése. S hogy ha akarná, elkísérné... A szívét melegség járta át, tudta hogy a lánya nagyon szereti, s ezzel ő is úgy volt, mióta csak megszületett. Egészen másként nézett rá kislánykorától, mint a fiaira, akik kemény emberek lettek, kik nem mutatják ki az érzelmeiket, keményen dolgoztak, s csak kivételes alkalmakkor érzélgősködtek, - de hiszen keményen is nevelte őket...

Istenem... Eleinte alig merte a kezeibe venni az ordító csöppséget, a lányát. Törékenynek, sérülékenynek érezte, s félt hogy nagy igyekezetében meg ne szorítsa kemény markáival, vagy hogy véletlenül el ne ejtse... Most, hogy hálás mosollyal néz rá, mintha a feleségét látná. Mintha ebben a bátortalan simításban régi emlékei élednének, amelyek már oly távoliak és hihetetlenek, hogy nagyritkán csak az álmaiban jönnek elő, mint a halászat...

Visszaballag hát a lánya után a modern házba, ahol hiányzik a gerendák hajlott vonalaival árnyékolt alacsony mennyezet, s a kis ház utcára néző apró ablakszemei, ahol oly jó gondolatban visszarepülni az időben, a csöndes és jótékony félhomályban, a vastag falak biztonságos védelmében; s egyszerűen haza kívánczok.

Kicsit még feszeng a többiek beszédét hallgatva, majd óvatosan megérinti a mellette ülő lánya kezét, s csöndben, hogy a többiek ne hallják, odasúgja:

- Elmönnék... Elfáradtam. Né szólj a gyerekeknek, egyedül is elsétálok. Nyilván léfekszők...

Lánya serényen fordul ki a konyhába rögtön, hogy összekapkodja az apjának szánt ennivalókat, míg az Öreg elköszön a bentlévőkötől. Utolsóként szeretettel végégsímítva unokája fejébűjában, aki valami „fontosat” néz a televízióban, s csak annyi időre vesz erről tudomást, hogy egy pillanatra ráteszi kis kezét a fejét simító kérges kézre, de az Öregnek ez is jól esik.

Elbúcsúzik. Nemigen néz rá senki, amint csizmaiban kibaktat a szobából. Két fia – mert, hogy ilyenkor a másik fiáék is itt vannak - összetartóak, szeretik egymást, s ez is jólesik az öregnek. A pohárba révednek, majd amint elfordul, félszemmel utána tekintenek, s tanácstalanul egymásra néznek egy

pillanatig, szemükben a kérdéssel: mit lehet itt tenni?

Talán a saját jövőjüket látják apjuk hajlott hátú lassú botorkálásában, eres, repedezett kezeiben a maguk leendő kezeit, amelyek ma még erősek, kemény szorításúak, s amelyek védelmezik a szeretteiket, s dolgoznak látástól-vakulásig, s amely jövődőt a fiatalok és egészségesek magabiztos önzésével elképzelhetetlennek tartanak.

Mert hát nincs itt semmi baj. Mind tiszteli, szereti az Öreget a maga módján, de tehetetlennek érzik magukat, s tudják, nem szabad kiszakítaniuk megszokott életéből, a kis házból, ahol ők is megszülettek, felnevelkedtek és éltek, mert abba belehal.

Belehal, mint abba, mikor egy fél évszázad után egyedül maradt, mert elszólította feleségét a halál. Édesanyjukat, őrangyalukat, megfellebbezhetetlen igazságok tudóját, az egész család fáradhatatlan és mindig vidám motorját, lelkük egy darabját, aki nélkül egyedül maradtak mindannyian, s akinek hiánya minden percben felsajdul a lelkükben. Hiába dolgozik fáradhatatlanul a mindent gyógyító idő, s hiába igyekeznek győzködni magukat, hogy megváltás volt neki ami történt, ott tornyosul előttük, mint megváltoztathatatlanság és érthetetlen igazságtalanság: a halál...

Hetekig igyekeztek akkor lelket verni az Öregbe, mert bár szó alig hagyta el a száját, soha sem panaszkodott, s a temetés kivételével egyetlen könnycsepp sem hagyta el a szemeit, egy pillanat alatt megtört kicsi öregember lett. Összement. Tekintete messze révedő mozdulatlansággal kutatta a múltat, alig evett, s ki sem mozdult a házból.

Ő akarta úgy, hogy a feleségét ne vigyék be a kórházba, amint kiderült a gyógyíthatatlan kór, s hiába hajtogatta az orvos, és a gyerekei is, hogy talán mégis jobb lenne Édesanyjuknak a kórházban, s hogy nem szabadna végignéznie a szenvedését, az Öreg hajthatatlan maradt. Konok akarattal ült a rákos asszony ágya mellett, s csak annyi időre ment ki a sötét szobából, amíg a lánya elrendezte az ágyneműt és tisztába tette a beteget. Akkor is kiment, ha az orvos jött, és beadta a fájdalomcsillapítókat. Azután rögtön visszament, s csak bólintott a doktornak, aki csendesen igyekezett kifelé a szobából, táskáját a hóna alatt fogva. A lavórban hosszasan kezet mosott, s szó nélkül tette be maga mögött a nyikorgó kiskaput. Másnap, jött újra. Nem mondott az öregembernek semmit, mert mind a ketten tudták, mi fog következni, s a doktor is tudta, hogy az asszonyon már sehol sem tudnának segíteni... Túl sok embert látott már elmenni.

Ők ketten még akkor megbeszélték, mikor még egészségesek voltak, hogy bármelyikük esnék ágynak, a másik nem enged, hogy a kórház rideg és félelmetes embertelenségében kelljen a másiknak meghalnia. Úgy érezték, ez nem is lehet másként, minthogy ott haljanak meg, ahol lelétké az életüket, és boldogok voltak. Ahol mindent megosztottak egymással, a gondot, nehézségeket, munkát, bánatot és örömet. Együtt, jóban, rosszban, „míg a halál el nem választ”... Ahogy megfogadták...

Nem csak a templomban érezték ezeknek a szavaknak a megszeghetetlen komolyságát, de végig egész életükben. S bár egyszerű emberek voltak, tiszta lelkűek és szavatartók...

Hosszú hetekig ült a felesége ágya mellett egy széken, fogva egyre csontosabb kezét, néha megitatva egy korty vízzel, amiről az asszony már az utolsó időkben csak alig-

alig vett tudomást. Mikor egyedül voltak, beszélt hozzá. Halkan, egy hangon, s bár soha életében nem volt valami jó mesélő, elbeszélte a maga módján az egész életüket. Mintha leltárt készített volna, mindent felemlgetett, ami éppen eszébe jutott. De nem tartotta fontosnak, hogy pontos sorrendben elevenítse fel a történeteket, mert nem is ez volt a fontos. Éreztetni akarta az asszonnyal, hogy ott van, s hogy mindenre, mindenre emlékezik. Addig, előtte, talán sohasem beszélt az elmúlt életükről. Most akarta bepótolni, amit veleszületett, vagy belénevelt zárkózottságából adódóan évtizedekig magában tartott. Úgy érezte, most van itt az ideje. A végső alkalom, hogy mindent elmondjon, apróra... Az asszony, aki a doktor által naponta beadott erős fájdalomcsillapítóktól állandóan egy lebegésszerű állapotban volt, miközben életösztöne segítségével szervezete eredménytelenül harcolt a gyilkos kórral, teljesen mozdulatlanul feküdt. Néha úgy tűnt, mintha hallgatta volna az öregembert, de semmi jelét nem mutatta sem a fájdalomnak, sem annak, hogy bármi eljutna a tudatáig. Csukott szemhéja néha megremegett, s olyankor az öregember meg volt győződve róla, hogy mindent meghall és megért. Olyankor, még lelkesebben beszélt...

Időnként úgy érezte, mintha a felesége erőtlen keze, amelyet munkától elnyomorodott tenyerében tartott állandóan, megmagszorította volna az övét. Ettől újra remény éledt benne, hogy beszélnie kell hozzá, fáradhatatlanul, hogy a végére érhesen az oly sok éve halogatott vallomásnak, amit csak a közelítő halál parancsára szakított fel bensőjében a burokba zárt emlékezet. Talán ha Ő menne el hamarabb, soha nem kellene ezekről beszélnie, s úgy maradhatna meg asszonya emlékezetében, ahogy egész életében élt: kemény tartással, szűkszavú becsületességében...

De nem Ő van soron...

Harangoztak éppen a vasárnapi csendességben, amikor az asszony észrevétlenül meghalt. Ő ott ült akkor is, és gyengéden tartotta a kis kezét, s fájdalmasan arra gondolt: vége... A harangszó lágyan szétterült az udvaron, s bár nem nézett a feleségére, tudta, érezte a pillanatot, amint a lelke utoljára megkerülve a kis szobát a gerenda alatt, mint langyos fuvalat megérintette az arcát, s kirepült hangtalanul. Ő ottmarad egymaga.

Még ült egy kis ideig. Hallgatta a harangot, s kinézett a kis

ablakon, ahonnét jól látta a fehérre festett templomtornyot, s nem mozdult.

Megkereste reszkető kezével a felesége arcát, s a másik kezével szorosan fogva a takarón heverő kezét, két ujjával lefogta a szemeit. Elengedte a hideg kézfejét, gyengéden beigazította a paplan alá, és még mindig anélkül, hogy ránézett volna, a halott arcára húzta a takarót.

Csak ekkor nézett rá újra.

Nem tudta volna elviselni, a képet, ami eléje tárul... Nem akarta másként látni, mint mikor még élt.

A harang elhallgatott, s az utolsó hang bűgása még betöltötte a szobát, mintha soha nem akarna elhallgatni, de lehet, hogy csak a fejében zúgott, mint a feltörő fájdalom, amely úgy söpri el a józan önfegyelem gátját, mint a tomboló folyó az átázott tavaszi töltést; érezte, hogy közeledik lelkének végső összeomlása. Kiszakadt belőle a hangtalan zokogás... Tudta, hogy tennie kell még valamit... Lassan, mintha a mozdulatokat nem is ő irányítaná, fölállt a megnyikkanó öreg székről, s odatántorgott a falon lévő órához.

Kinyitotta az ajtaját, s remegő kézzel az óraszekrénybe nyúlva igyekezett az ingát megállítani, de már alig látta elötörő könnyein át. Az neki-nekiütődött az oldalsó üvegnek, mire sikerült megfognia. Az ágy felé fordult, s visszabotorkált a székeig. Mellénye zsebéből kihalászta a gyufát, és próbált egy szálat elővenni, hogy meggyújtsa az éjjeliszekrényre készített fehér gyertyát, de a szemeit takaró átláthatatlan párát hiába igyekezett inge ujjával kitörölni, alig sikerült meggyújtania. Borostás arcán lefolyó könnyein megcsillant a fellobbanó gyertya lángja,

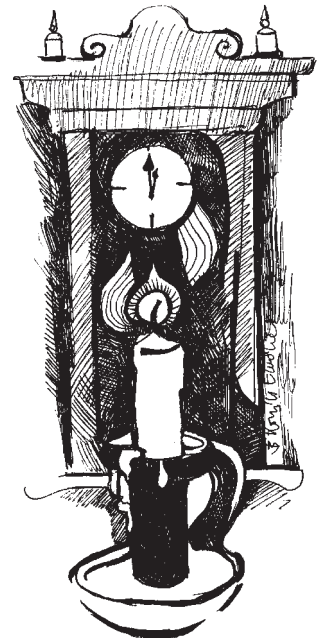
s csak szivárványos csillogást látott maga körül, s a zsongást hallotta, ahogy az utolsó harangszó egyre halkulóban távolodik... Leült a felesége ágya mellé.

Tétován, sercegve kelt életre a kis láng, s lett egyre nagyobb, ahogy a kanóc tövénél elkezdett olvadozni a viasz, sárga lobogása betöltötte a kicsiny szobát, s olyan illatot árasztott, mint mikor a Karácsonyi Misén ültek egymás mellett a hideg templomban, lehajtott fejjel hallgatva a harmónium bűgását; az emléktől egyszerre megkönnyebbült...

Nem érzett semmit. Sem a sírás fájdalmát, amely önkéntelenül tört fel a lelkéből, sem a bánatot, amely összeszorította a szívét, csak azt érezte: bevégeztetett...

Megtartotta ígéretét, s ennél többet nem tehetett. Mert hiábavaló erőfeszítés lett volna mostmár jóvátenni a jóvátehetetlent, megcselekedni, amit eddig elmulasztott. Világosan érezte, nincs már restanciája senkivel és semmivel szemben. Ha eljön az ő ideje, odaállhat nyugodtan a Mindenki Ítélszéke elé, mert nincs semmi, de semmi takargatnivalója.

A gyerekei így találtak rá, amint estefelé átjöttek meglátogatni anyjukat.

Ott ült az öregember a csonkig égett gyertya füstjének szürke homályában, a lenyugvó nap utolsó sugarainak aranyló fényességben, mosolygó arccal, mint aki megüdvözült.

Fiai a könyöke alá nyúlva kíméletesen kivezették a szobából, és lánya a szomszédasszonyokkal elvégezte a szükséges tennivalókat halott anyja körül. Később az öreg doktor jött, papírokat írt, kezét fogott mindenkivel, s elment...

Süket csöndben ültek a csöpp kis konyhában. Az Öreg még mindig azzal a furcsa mosollyal az arcán, amellyel kedves és szép dolgokra emlékezünk; előtte pohárban pálinka, amelyhez nem nyúlt.

Mintha még most sem lenne közöttük fizikai valójában, de csak Ő tudta, hogy milyen áldása a sorsnak, hogy nem kellett elbotorkálnia a gyerekeihez, hogy elcsukló hangon közölje a megérthetlent:

- Anyátok..., möghalt máma délben...! Megkímélte ettől a fájdalmas úttól aggódó gyermekeinek jövetele, akik most itt ülnek lehajtott fejjel a kis konyhában, s könnyes szemmel őt nézik.

Azon az éjszakán a lányáéknál aludt.

Olyan csöndben lépdelték körülötte, hogy nem is hallotta a ház megszokott zajait. Még a láncra kötött kutya is egész éjjel hang nélkül volt, mintha csak megérezte volna, csend és fájdalom van az emberekben, amit megsérteni, nem szabad.

Feleségét kivitték a falu melletti temető kis ravatalozójába, ahol immár egyes-egyedül feküdt felöltöztetve a lezárt koporsóban, a sötét hűvösben, ahol már semmi sem fáj, s ahol már emlékek sincsenek...

Ezen gondolkodott nyitott szemmel, ahogy a hátán feküdt, s szeretett volna ott lenni Vele. E gondolat közepén taglózta le az álomtalan alvás, s zuhant bele az öntudatlanságba...

Másnap reggel azután már nem találta helyét az Öreg. Nem bírt tovább a lányáéknál maradni, húzta vissza a ház... A szoba sötétje, a csöndes búcsúzás parancsa, és nem félt hazamenni.

Unokájával sétált haza az ismerős utcákon, kézen fogva, ahol a házak kapujában emberek köszöntek, ahogy lassan elhaladtak a fák levelein át rájuk vetődő napsugárban, hangtalanul intve féljüket, amely mozdulatban benne volt a tiszteletteljes sajnálkozás és a vigasztaló szeretet is... Mint a simogatás.

Mindannyian ismerték, hosszú évtizedek óta. S még ha nem is sokat beszéltek egymással, ugyanúgy a faluhoz tartozott, mint az öreg templom, a gólyafészkek, vagy a kutyaugatás...

A házhoz érve elengedte a gyerek kezét, megsimogatta borzas fejét, s előkotorta a kiskapu fényes kulcsát, és kissé reszkető kezekkel beledugta a zárba... Elfordította, s útjára bocsátotta az unokáját. – Elmöhetsz. Betalálok... Jó, hogy elgyüttél velem, kisunokám. – Azzal belül lépett, és bentről zárta be a kiskaput, megfordult, és körülnézett. Minden a réginek látszott. A verebek magukról megfélemlítve tollázkodtak a kamra tetejének gerincén, a macska a virággyásban hevert elnyúlva, csend volt és nyugalom. De üresség volt a házban, csönd, és üresség...

Ahogy benyitott, lassan a szobaajtóhoz ment, s benézett az ágyra, amelyet a lánya bevetett már, magasra tornyozott párnákkal, s letakart egy nagy ágyterítővel. Mintha minden változatlan lett volna.

Nem is tudta hirtelen, mit is várt. Hisz tudta, tudott mindent, és mégis... Olyan lehetetlen megszokni a megváltoztathatatlan egyik pillanatról a másikra... - Hozzá kell szoknom! – mondta maga elé félhangosan. - Hogy ezután egyedül kell élnem... Teljesen egyedül...! Istenöm, Istenöm...

Újra a bevetett ágyra nézett, s becsukta a szobaajtót. Tudta, hogy abban az ágyban ő többé nem akar feküdni, mert az az ágy, már soha, de soha nem lesz ugyanolyan, mint ezelőtt volt.

A kicsi konyhába ment, s leült arra a dikóra, amelyen néha delelni szokott, s rögtön elhatározta, ezen túl itt fog aludni, amíg még szüksége lesz ágyra egyáltalán. Öntött egy pohár vizet, de csak egy kortyot vett a szájába, hogy megszabaduljon a mezítlábas cigaretta kesernyés ízétől, s lassan hanyattdőlve végignyújtózott a rövid kis fekvőhelyen. Maga elé meredve nézte a kis ablak négyzetgöngy beáramló sárga fényben táncoló milliárd porszemét, s szinte azonnal elnyomta az álom. Újra otthon volt.

A temetés után, amely egyszerű és csendes volt, összegyűlt a család a régi kis halászházban, s illő módon tartották meg az asszony halotti torát... Hangoskodás nélkül, telve melengető emlékezéssel, s az édesanyjuk iránt érzett igaz szeretettel.

Nem sokat időztek, csendesesen ment ki-ki a dolgára, csak a lánya maradt ott annyi időre, amíg elmosogatott a nagy zománcos vándlingban, elrakosgatta a tányérokot, poharakot, halkán dudorászva közben. Ez, jó volt. Valamelyest feloldotta a gyász embertelen szomorúságát, ami az Öregnek nagyon jól esett. Meg az is, hogy ez a motoszkalás, tevés-vevés a feleségére emlékeztette, aki ugyanígy dúdolgatott, miközben ugyanezekkel a rituális mozdulatokkal törölgette tisztára az edényeket, s vitte egyenként a helyükre. Úgy érezte, az asszonyok mozdulatai időtlen idők óta ugyanazok, de hát ez nem is csoda, hisz a lánya is ezt látta az anyjától; úgy látszik a mozdulatok öröklődnek... S e mozdulatok nélkül, a világ üres lenne. A komoly férfiak világa... Istenem...!

Az öregember kisöprögetett, a seprűt a külső ajtó mögé állította. A lánya kioldotta a köténye csomóját, felakasztotta a kredenc oldalán lévő szögére, kezeivel megigazgatta a haját, s erre maguk sem tudták mi okból: összemosolyogtak...

- Akár anyádat látnám... Még a kötődöt is úgy ódtad ki... Kislányom...

A lány zavarában a kézfejét simogatta, mintha lesöprögetne róla valami nem odavalót, vagy mintha még vizes volna... Kissé kiterébélyesedett formáival, valóban úgy nézett ki, mint az édesanyja fiatalabb korában, s az öreg dicsérte nagyon jól esett neki... Ez a dicséret azt jelentette, hogy megfelelt egy olyan elvárásnak, amely a legnagyobb tiszteletet érdemli, s amely dicsérettel szűkszavú, kemény apja éppúgy nem szokott vagdalkozni, mint másféle érzelmekkel.

- Hát csak a lánya volnék... - mondta halkán, lehajtott fejjel,

hogyan az Öreg észre ne vegye a megcsillanó könnycseppet, melyet az iménti dicséret és anyja hirtelen rátörő fájdalmas hiánya csalt a szemébe -, ha nincs más, mönnék édösapám, mert még otthon is rengeteg dógom van...

- Mönjél csak, itt mindön készen van... Köszönöm! Ha látott bennünket Édösanyád, hát láthatta, hogy tisztósséggel mögültük a tort, ez aztán elég is... Én is elfáradtam...

Együtt mentek ki a kiskapuig, s az Öreg még sokáig nézte a kapu előtt állva ahogy a lánya távolodik, s elfordul az utcasarkon. Nagyon elnyúttnek érezte magát. Bezárta a kiskaput, s már levetközni sem volt kedve. Lerúgta a csizmákat, s ugyanolyan álomtalan álomba zuhant, mint a temetés előtti nap délutánján.

Valamikor délelőtt ébredt föl, de hiába pillantott a kis faliorára, az konokul azt az időt mutatta, amikor megállította: öt perccel tizenkettő utánt...

Feltápáskodott, s elhatározta, csak akkor indítja meg ismét az ingát, amint több idő lesz, mint amit most mutat, így elkerülheti, hogy újra végig kelljen bim-bammoltatnia, hogy az igazat üsse... Lábait beledugta csizmáiba, nyújtózott egyet, feltette a kalapját, és kísétált az udvarra a verőfényes délelőtti napsütésbe.

Az alsó épület felé indult, ahol régi szerszámait tartotta, s ami amolyan kis műhelyféle is volt. Minden elképzelhető és elképzelhetetlen összegyülekezett itt, mint az elmúlt évtizedek hordaléka...

A legkülönfélébb szerszámok, szögek, csavarok, gyaluk, bognárkések, szekerse, vésők, kalapácsok, fűrészek, fogók, villáskulcsok hevertek költői összevisszaságban, amelyeknek a nagy része soha nem volt, s valószínű soha nem is lesz használva... Épp ezért közülük sok teljesen felesleges, de nem baj... Öreg szívének azonban oly jól esik a tudat: van...

Mert ugye, még akármire „köllhet”, s az öregember semmit nem utált jobban, mintha valamit nem volt mivel „mögcsinálni”.

Ügyes keze volt annak idején, s még ma is az, csak a munka megy lassabban. Igazi falusi ezermester hírében állott, de mindenképp előt a fát szerette. Azt a kezébe fogni, beszívni gyantás, vagy épp kesernyés illatát, alakítani, vágni, fűrészelni, szögelni, ácsolni, csapolni, vésni, fűrni-faragni, s ha kész volt valamivel, elégedetten gyönyörködni.

Csak akkor csodálta a saját keze munkáját, ha egyedül volt. Semmitől nem irtózott jobban, mintha valaki magát dicséri. Mindig is úgy érezte, azoknak kell a dolgait dicsérni, akik megnézik, megfogják, kipróbálják és használják a kezeiből kikerült munkákat; azoknak kell őhelyette beszélni... Világosan tudta, hogy azok a dolgok amiket elkészített jók, sőt némelyik igazi kis műremek, de tartotta magát ezekhez az elvekhez, s nem is tulajdonított nagyobb jelentőséget a dicséretnek... Nem azért csinálta... Úgy gondolta, minden amit az ember lélekkel, s hozzáértéssel formál meg, az jó. Meg volt elégedve ezzel, s boldoggá tette...

Nem akart ma még hozzákezdeni a ladikhoz, csak nézegette, válogatta a szerszámokat, amelyekre szüksége lesz, s egyenként kikészítette őket a kis gyalupadra. Mikor

mind ott volt, előkereste azt a régi olajos fenőkövet, amelyet az apjától örökölt, s maga elé tette a szerszámok mellé. Leakasztotta kék kötényét az ablakilincsről, a dereka köré vette, maga alá húzott egy öreg széket, s a gyalupad felé fordult, az ablak, a fény felé...

Rágyújtott egy cigarettára, amit egy elvékonyodott falú sötétpirosra égett kis meggyfa szipkába tett, s ami nélkül a cigaretta nem is lett volna cigaretta. Éhgyomorra nem esett jól igazán, de azért míg a kőre friss olajat csöpögtetett, s azt egyenletesen elkente, becsülett elszívta, majd elnyomta egy lapos konzerves doboz alján, amelyben már több ilyen hajlott derekú, összenyomott csikk tartózkodott.

Lassan én is ilyenné válok - gondolta - egy ideig még rajta nyugtatva a szemét az alkalmi hamutálban elnyomott csikkeken, majd elővette az első vésőt, és két kezével a kőre fektetve elkezdte élezni.

Késő délután lett, mire mindet megfente, fényesre, borotva élesre, s elővigyázatosan rakosgatta őket egymás mellé, nehogy az éleik, a sarkak összekoccanjanak, mert akkor kezdheti előlről az egészset.

Csak akkor hasított bele az éhség, amikor a kötényt visszaakasztotta a helyére, s behúzza az alacsony ajtót, aminek félfája alatt még neki is meghajolva kellett kilépnie. Befelé indult a házba. Már útközben arra gondolt, hogy füstölt szalonnát fog enni, kenyérral, paprikával, aztán iszik rá egy bögre tejet. Előbb azonban jöhet egy pohárka pálinka, most megérdemli...

A konyhában felnyúlt a kredenc tetejére, levette az üveget, szétnézett pohár után, de aztán úgy döntött nem vergődik a keresgéssel. Kihúzta a dugót, s csak úgy megszokásból ingujjába törölve az üveg karimáját, áhítattal a szájához emelte. Két kis kortyot ivott. Bedugaszolta a régi üveget, visszatette, s csak akkor nyelte le az italt.

Égette a belsejét, mint a tűz, s üres gyomrát, mint vadállat mardosta az éhség.

A kis kamrából levette a grádicsról a bádogtálcát, amelyen egy darab szalonna volt, kivitte, az asztalra tette, s a kredenc lenyílójából kivette a kenyeret. A zöldpaprika ott volt az asztalon, egynéhány kis paradicsommal egy tányéron. Melléült, elővette a bicskáját, s jókora szeletet vágott a fél kerek kenyérből. Vágott hozzá szalonnát, s mielőtt a paprikából metszett volna egy karikát, szertartásosan beletörölte a bicska pengéjét a nagy szelet kenyérbe.

Paradicsomot nem evett, mert bensőjének épp elég volt az erős pálinka, s tudta, hogy a paradicsomtól mindig ég a gyomra. Lassan, élvezettel falatozott, beosztva a szalonnát, a kenyeret, a paprikát, s úgy alakította, hogy a végére mindenből ugyanannyi falat jusson, s mint mindig, a végén egy nagy karika kolbász lesz, a „dugó”...

Ez jutott az eszébe, amint bement újra a kamrába, félig öntötte a bögréjét hűvös tejjel, s levágott egy karikát a szarufáról lelógatott söprűnyélen lógó kolbászból, s visszatért az asztalig.

Az utolsó kenyérkatonára helyezte, s a szájába tette az utolsó paprikadarabbal, amelyben a magház, és a kesernyés magok is benne voltak. Évezettel rágta, s nagyon jóleső érzés áradt szét benne, amint a csípős füstölt kolbász szinte elolvadt a szájában.

Bicskáját szépen becsukta, ügyelve, hogy a penge ki ne csússzon az ujjai közül, mert a csapszög kiüthetne egy darabot az éléből, zsebre tette, s elégedetten szétnézett. - Na! Semmi kedve nem volt megmozdulni, de ahogy hallgatózott

a csendben, valami hiányérzete támadt, s ekkor eszébe jutott az óra.

Az óra, amit fel kell húzni, s el kell indítani, hogy reggel ne kelljen találgatni mennyi is az idő, s a templom felé hallgatózva várni a harangszót. Felkelt hát a székről, bement a szobába, elővette mellénye zsebéből a zsebóráját, felpattintotta a fedelet, s a karcos, homályos üveg mögött, a sárgult számlapon kislabizálta a mutatók helyzetéből az időt. Odalépett az órához, s mindkét oldalon felhúzta a rugókat a nagy pillangó alakú kulccsal. Óvatosan megindította az ingát, s a nagymutatót addig forgatta a fél és egész órákat jelző kattanásig, amíg az óra „utolérte” a valóságos időt. Közben, mindig meg kellett várni, amíg elharangozza az aktuális verset...

Gyengéden behajtotta az üvegezett ajtót, rácsukta a kis rézből készült kallantyút, és visszament a konyhába. Leült, és egy cigarettát gondosan a kis szipkába forgatva, élvezettel rágyújtott...

Mire a dohány végig égett, már akkora félhomály volt, hogy lámpát kellett volna gyújtania, de nem kívánta a fényt. Rendesen levetkőzött. Ruháit az ágy melletti támlás székre tette, felül a lajbit, a szék lapjára a kalapját. A pokróc alá bújt, s karjait a feje alatt összekulcsolva hanyatt feküdt.

Minden rendbelévőnek látszott. Az óra halkán számlálta a múlt percekét, odakünn minden elcsendesedett...

Nem gondolt a szobában magasan feltornyozott üres ágyra, sem a temetésre, csak az elkövetkező napokra.

Nagy nap lesz a holnap... - gondolta – hozzákezek... S elaludt.

Kipihenten ébredt másnap, még hét óra sem volt.

Felkelt, felöltözködött, arcát megmosta a lavórban, s amint végigsimította borostás arcát, megállapította, ideje lenne a borotválkozásnak.

A temetés napja óta nem borotválkozott.

Tejet adott az ajtó előtt nyávogó macskának, akit nem szeretett ugyan, mert a macskákat számító, öntörvényű jötmენტnek tekintette, de hát a macska a feleségéé volt, mit tehetett volna.

Gyorsan megreggelizett, tejbe áztatott kenyeret kanalizott. Már kisgyerek korától szerette ezt az ételt, amelyet még nagyapjától látott, aki „aprított”, s ő is így csinálja azóta, s a többi közt ez sem fog már megváltozni valószínűleg, soha...

Már menet sodorintotta bele a szipkába az első cigarettát, s egyből a féltető alá ment, ahol hosszú évek óta tárolt száraz deszkákat, a bordáknak való akácfát, a vastagra kivágott orr, és fartőkének valót.

Egy szarufáról, dróttal összekötve ott lógtak a burkonyvasak is, amelyeket a bordák összeeresztéséhez szokás csavarokkal rögzíteni, s amelyek egyben megadják a csónak leendő formáját is azáltal, hogy szögüknek megfelelő lesz az oldalsó palánkok iránya.

Ezeket még régebben csináltatta a kovácsnál.

Tíz-tizenöt szál egészséges fenyődeszkát őrizgetett a támgerendákra stócolva, amelyeknek az egyik oldalát még akkor legyalultatta a bognár öreg gépén, mikor hazaszállította a fatelepről. Azóta száradtak a tető alatt, ellenállóvá és könnyűvé válva a nagy nyári melegek párologtató

hőségében, és a zúzmarás telek hidegében.

Látszólag minden megvolt, de mégis olyan érzése támadt, mintha még valami fontos hiányozna, ezért elindult az alsó épület felé ami az udvar túloldalán állt, s közben eszébe jutottak a szorítók, a szögek, a kalapács, a vésők, a bognárkés, gyalu, zsineg, és az az öreg kovácsolt karika, amely majd az orrtőkébe lesz erősítve, s amelyhez majd a láncot lehet kötni...

Egészen elmönt mán' az eszöm - gondolta, - és sorban hordta ki a szerszámokat, s egy nyagda asztalkára helyezett mindent, amit a féltető alól húzott ki, s amely csaknem összecsuklott, annyira szét volt száradva.

Majd ha készen löszök, ezt is mögnézöm - mondta csak úgy magának, - és folytatta a kihurcolkodást.

Már minden kikerült, ám a karikát, sehol sem találta. Tanácstalanul állt a tömérdek holmi között, s bár a nélkül is hozzáfoghatott volna a munkához, nem nyugodott, amíg elő nem keríti, akár a föld alól is.

Újra bement a kis műhelybe, s elkezdett kutatni. Előbb az asztal alsó polcán tapogatott, a falon lévő kispolcokon, majd a földön lévő dolgok között dúrt, s még a két ablak közé is bekotort, de sehol sem találta. Tanácstalanságában leült ugyanarra az öreg székre, amelyen akkor is ült, amikor fente a szerszámait, s elgondolkodva rágyújtott egy újabb cigarettára... Hosszan elmerengett...

Ha még élne a felesége, csak bekiáltana a házba, s megkérdezné, nem látta-e valamerre ezt az elbitangolt vasdarabot... S még ha nem is tudná hogy hová tette, legalább valaki válaszolna, s azt mondaná: - tudja a fene, Té tötted el valahova... - így azonban csak ül itt, kezében füstöl a szívatlan cigaretta, amelynek hosszú, lehajló hamuja mindjárt a kis műhely padlójára esik lágyan, s csak most érzi: végérvényesen egyedül maradt...

Sokáig ült ott, s csak arra eszmélt, mikor az elégett csikk magától kihullott a szipkából, s a kis fehér papírgyűrű olyan lassan hullott alá lebegve, mint egy tollpihe.

Eltette a szipkát, amely jó meleg volt, s a mellényzsebben is érezni, hogy az imént még egy égő cigaretta tartózkodott benne, felállt, és rögtön eszébe jutott a karika. Az a bitang vaskarika, amelyet - lám-lám most már emlékszik -, ő adott oda az unokájának játszani, s amelyet a kút melletti rózsa-bokor karójára akasztott később.

Ott is volt. Kissé rozsdás, de némi segédlettel nagyon alkalmas lesz arra, amire kell.

Örömmel vitte a többihez.

Elégedetten nézett körbe. Most már tényleg minden együtt van, kezdheti.

Gyorsan haladt, pedig nem kapkodott. Később érezni kezdte, hogy nagyon elzsibbadtak a kezei, s nehezen veszi a levegőt. Hiába, nem úgy mén' ez mán, mint régön! Talán szólhattam volna valamelyik komámnak, ketten csak könnyebb volna... Na, mostmán mindégy. Úgy is egyedül gondoltam mögcsinálni, akkor lögyön is úgy...!

Ahogy felnézett a késődelutáni égre, hol fehér galambcsapat forgolódott csillogva, a laposan és narancssárgán vakító napsugárban már sárga színekben pompázott a közeli tempomtorony, s szinte érezte az alkonyatot közeledni.

Tán elég is vót ennyi máma - gondolta, s összeszedte a tető alatti asztalra a földön heverő szerszámokat. Bizony minden mozdulat nehezebbre esett, s egyre jobban érezte a derekát is.

A ház felé indult, s az ajtóból visszanezett, mindent rendben hagyott-e, majd az égre nézett: - remélöm, nem lössz eső az éccaka, bár nem úgy néz ki...

Odabenn félmeztelenre vetkőzött, s alaposan megmosta magát, jó nagy pocsolyát csinálva a konyha kövén, miközben szinte vidáman arra gondolt, miként perlekedne vele az asszony, ha ezt látná. De senki sem szólt hozzá.

A lánya jött át később... Már tiszta ingben ült az asztalnál, éppen azon morfondírozva, mit is egyen vacsorára, amikor nagy örömeire előkerült a konyharuhával lekötött kosárból egy kis lábas meleg lebbencsleves.

Élvezettel kezdte el kanalizni a jó zöldséges, szép piros paprikával besuhantott levest, amelyben akkora lebbencstészta voltak, hogy alig tudott a kanállal alámeríteni. Léptenyomon lecsúsztak róla jócskán túlnyúló szélük miatt, amely lelógott a kanálról. A lány önkéntelenül elmosolyodott, ahogy nézte az öreg birkózását az óriási tézstadarabokkal, melyek úgy remegtek a tányértól az öregember szájáig vezető úton, mint apró ráják - amelyek tiltakozásul az uszonyaikat mozgatgatják, s ez okból időnként visszasaesnek a tányérba. Ettől az öreg tiszta ingén, szép piros pöttyöket hagyott a felfröccsenő lé. Előbb még fehér bajsza, mostanra kezdett a véres szájú kannibálokhoz hasonlítani, melyen azonban az ellenség vére helyett a leves pirosan aranyló paprikás leve csillogott.

A lányt erre a látványra olyan ellenállhatatlan nevetési inger kapta el, hogy önkéntelenül kifordult az ajtón, s az udvaron tört ki belőle a zokogásba fúló nevetés, amelyben benne volt az iménti helyzet tragikomikus grotesksége, s magányos apjának mérhetetlen sajnálata, édesanyja hiánya, és saját életének megannyi megoldhatatlannak tűnő problémája is. Később erőt vett magán, szemeit kitörölte, s visszament apjához, aki az öntörvényű tézstafélékkel megküzdve, már a tányér aljáról kanalizta a sokkal engedelmesebb levet, ami megítélése szerint nagyon ízletes volt.

Ahogy letette a kanalat, amely hangosan a tányér széléhez ütődött, s az asztalon lévő konyharuhába törölte száját, állát, amelyen a harc következtében lefolyt a leves, szemében meglepedés csillogott. Bajsza, a törölgetés után is piros paprika színű maradt, igaz egy sokkal halványabb változatban...

- Hát ez nagyon jólesett! Rég öttem ilyen jót. - mondta az Öreg, s hálásan nézett a lányra, aki az öregember bajszára nézve újra úgy érezte, harsányan nevetni lenne kedve, mint csitrilány korában a barátokkal, akikkel bármikor, bármin képesek voltak látszólag minden ok nélkül órákig vihogni, de komolyságot erőltetett magára, és egy szerető mosollyal így szólt az Öreghez:

- Majd mossa mög a bajuszát Édősapám, mer', befogta a paprika... Nagyon fogós ez az új paprika, amit kaptam... Az ingöt mög majd hónap elviszöm, ha égyáltalán kigyün belül...?!

Gyors, asszonyos mozdulatokkal összepakolt, magára vette rövid kis kardigánját, begombolta, és elköszönt.

- Maradjon, majd bezárom a kiskaput, oszt beakasztom a kulcsot... Jó éccakát!

Sietős léptekkel indult el a járdán. Egy darabig még hallatszott cipőinek távolodó kopogása, azután csend, s csak az öreg óra halk ketyegése maradt odabenn, mint egyedüli társa az öregnek.

Jóllakottan, s a jól végzett munka örömeivel feküdt be az ágyba. Bár karjában az inak mintha égnének, és izmai min-

den mozdulatra szét akarnának esni. Nem is csoda. Elég régen dolgozott már ilyen keményen, mint ma... Megnyugtatta, hogy már nem sok híja van hogy kész legyen. A konyharuháér' is lé löttem vóna szidva - gondolta mosolyogva, és elaludt...

Másnap újra korán ébredt, és még az ágyban fekvé, szemeit szoktatva a fényhez megállapította, hogy mindene fáj, s egyáltalán nem kívánczik ki a takaró alól. Amint azonban a ladikra gondolt, erős késztetést érzett, hogy azonnal folytassa a munkát, ezért nyögve és sziszegve ugyan, de csak kikászálódott a takaró alól. Fájdalmak között vette magára egymás után a ruháit.

Nem volt kedve a reggelivel tölteni az időt, ezért csak egy kis tejet melegített a régi ütött-kopott nyeles lábasban, s egy kis cikóriakávét tett bele. Egy kanál cukrot, s csak úgy állva a tűzhely mellett megitta.

A macska megint ott lábatlankodott, és feltartott farkokkal dörgölözött a lábához, amint az ajtón kilépett, de már nem fordult vissza, hogy enni adjon neki. Utálta ezt a hízelkedést, ami nem volt őszinte, s a cirnos csak azért művelte, hogy enni adjon neki, hogy azután rögtön elsliszszanjon magánügyeit bonyolítani a szomszédos macskákkal.

Eh, most nem érok rá midőnféle macskával vergődni... Fogjon magának valamit, majd este adok neki önni... - zsortólódott, s a macskaügy ezzel le is volt zárva.

Egyenesen a féltetőhöz ment, és szinte megfedkezve sajgó izmairól, lázasan látott neki a tegnap félbehagyott munkának.

Ezen a napon, összeállította a csónak vázát, a bordákkal, az orr és fartőkével, s felszögezte rá az oldal és a fenékdeszkákat. Amint ezzel készen volt, rögtön levágta egy finom fogú keretes fűrészsel a fölösleget, amely túllógott, mert tudta, később már nehezebben férne hozzá. Elhatározta, hogy ma csak addig dolgozik, amíg a teljes fenék fel nincs szögelve, s a finomításokat másnapra hagyja.

Ólmos fáradtság vett erőt rajta, ahogy az utolsó szögeket is beütötte a deszkákba, amelyeken azok könnyen áthatoltak, de mikor átértek, az akác bordákba ütögetve úgy rúgtak vissza, mintha vasba akarná ütni őket az ember.

Elégedetten nézte a művét, amely most még a levágtatlan oldalsó fenékdeszkák miatt úgy festett, mint egy nagyon eldeformálódott keskeny asztallap, aminek semmi csónakformája nincsen.

Jó is hogy nem látja sönki - mosolygott magában, és tudta, hogy másnap a fűrész és a gyalu segítségével, formás ladikot hoz ki ebből az alkonyatban inkább csótányra emlékeztető alkotmányból.

Összepakolt, és amint befelé indult, szomorúan konstatalta, egyre rövidülnek a nappalok, de nem bánta, mert tudta, hogy idejében elkészül...

Mérhetetlenül fáradtnak és üresnek érezte magát. Evett valamit, egy darabig még várt az asztal mellett ülve, hátha átjön valaki a családból, de ma nem jött senki. A lánya tegnap volt, biztosan rengeteg dolga van. A fiai messzebb laknak, de nem is baj, hogy nem látják ilyen elgyötörten, még megijesztené őket...

Lassan levetkőzött, az ágyban még hallgatózott a csöndben, lekapcsolta a gyérfényű kis lámpát a heverő fölött, és a fal felé fordulva elaludt.

Mintha nem ébredt olyan összetörten, mint az előző reggel. Frissebbnek és tettere készebbnek érezte magát, mint az elmúlt napokban bármikor, s örömmel gondolt arra, hogy a mai nap lesz az, amikor megadja a valódi formáját a csónaknak, s talán holnap már elkezdheti a lemezélést.

Ettől olyan jó kedve kerekedett, hogy reggeli után kiadta a hízelkedő macskának a szalonnabórt, és még egy kis tejet is öntött a tányérjába, bár e helyett egyszerűen, és nagyon szívesen felrúgta volna. Feleségére való tekintettel azonban letett „macskátlanítási” szándékáról... Ha akar, maradjon. Ez egy olyan szép nap, amikor még a macskát sem bántja az emberfia, ha még egyébként ki nem állhatja is...

Az Öreget nem érdekelte sem a macska, sem egyéb repülő, vagy földönfutó állat, kezében serényen mozgott a keretes fűrész, ahogy elkezdte levágni a felesleget, ügyelve, hogy minél közelebb haladjon az oldalszélhez, de még véletlenül se kapjon bele a fűrész a deszkába. Ha ez jól sikerül, annál kevesebbet kell a gyaluval iszámkodni, s annál szebben lehet összehozni az oldal és a fenék deszkáit. Kézbe vette a gyalut, aminek pengéje olyan éles volt, hogy sikkítva rohant ki középen a kunkorodó fényes forgács, amely úgy illatozott, mintha óriási fenyőerdőben járt volna, gyantafejés idején. Csodálta is, hogy az oly sok éve a tető alatt száradó deszkák még ilyen erősen illatozó forgácsot adnak, de nem törte ezen sokat a fejét, élvezettel haladt végig a borotvaéles szerszámmal a ladik mindkét oldalán.

Nagy elégedettséggel állt távolabb a hasra fordított csónaktól, amelynek az iménti műveletek eredményeként, kezdett határozottan, csinos ladikformája lenni.

Még lemezelés előtt meg kell azonban fordítani. Ott állt tanácstalanul, gondokba merülve, mert tudta, bármilyen száraz, s ezért könnyű is volt a deszka amiből építette, az orr, és fartőke, meg a bordák vasakkal megnövekedett súlya miatt képtelen lesz egyedül átfordítani. Még az is csoda, hogy napok óta ilyen iramban halad az építéssel. Elhatározta, hogy rögtön átsétál a lányáékhöz, és megkéri a vejét, segítsen a csónakot átfordítani, s akkor holnap a belsejét is be tudja fejezni...

Épp a kiskabátját dobta magára a konyhában, mikor idősebb fia és a menyé zörgették meg a kiskaput, s megismerve a hangjukat, nagy öröm járta át a szívét.

Lám, mégsem felejtkeztek el rólam... Mintha csak mögérőzték volna, mikor köll segíteni...

Az asszony jött be először a kapun, kezében megrakott garabollyal, mögötte a fia, aki lehajolva csókot nyomott az öreg borostás arcára.

- Mi újság magánál Édösapám? Mán' csak elgyüttünk, nem-é valami baja van?! A feleségöm csomagolt magának egy hétrevalót, hátha nem lösz időnk addig gyünni... De gondolom, húgomék sűrűbben át tudnak lépni...

- Át azok, főleg a lányom, de nagyon jó is hogy most gyütetök, éppen segítcségér indultam, mer', csinálhatom mán pár napja ezt ladikot, oszt most jutott el odáig, hogy mög kék fordítani... Látod, legalább mostmán nem köll mönnöm...!

- Na, hát csak ezér örül nekünk, Édösapám?

- Neeem, nem! - szabadkozott az öregember, mert tudta, hogy fia nagyon érzékeny ember, és semmiképpen nem tanácsos átlépnie egy bizonyos határon, - de ha mán éppen itt vagyok... Gondoltam...

- Na hun az a dézsa? Majd én átfordítom, hogy tudjon vele szórakozni - mondta nagyhangon a fia, de amikor meglátta a kecsesen ívelt, elől hátul, a halászladikoktól szokatlanul arányosan összehúzott eleje-végű csónakot, szinte elakadt a szava.

- Ezt hát szépen mögcsinálta... Olyan lösz ez, mint a fuvaroskocsik közt égy úri hintó, amire az emberek csak rácsudálkoznak...

Az asszony, az ajtóból nézte, amint ura alányúl a csónaknak, s felemeli, mintha nem is volna súlya.

- Né emelje Édösapám - szolt mellette fogást kereső apjának -, nem a maga derekának való. Csak addig tartsa mög, amíg átkerülök a túoldalra, hogy léengedhessem... Mari, gyere egy kicsit, segíts mögtámasztani...!

Ahogy annyira felemelte a ladikot, hogy az Öreg, és a felesége egymástól méternyire meg tudták tartani a szélét, elengedte, gyorsan megkerülte, s közéjük állva, óvatosan leengedték az alá tett deszkákra.

Most már úgy feküdt a földön, ahogy majd a vízen fog ringatózni. Csak most látszott igazán, milyen mesterien szép, és egyedien arányos.

A fiú elgondolkodva nézte, s bár nem lett apja nehéz mesteriségének folytatója, elég ladikot látott ahhoz, hogy felmérje ennek a hajónak a különlegességét.

- Nem hiszöm, hogy épített volna annak idején hasonlót, ez tényleg nagyon szép...

Az öregembernek jólesett a fia dicsérete, aki soha nem mondott semmit illendőségből, vagy érdekből, egyenes, kemény ember volt, ha arra volt szükség, sokszor kíméletlen. Most érződött, hogy a rácsodálkozó emberek önkéntelenül kikívánczó igazsága az amit kimondott, s kell-e ennél több?

- Hát sok még a munka rajta, de maholnap kész löszök vele, aztán mán csak a lemezölés marad, mög a kátrányozás... Nem hajt a tatár...

- Né is siettesse Édösapám, csak apránként. Mög né erőltesse magát!?

Mindannyian nézték a szép új csónakot még egy darabig, a fiú körüljárva, az asszony az urát figyelve távolabbról, az Öreg meg rejtett büszkeséggel.

- Mönnünk köll. Aztán csak üzenjön, ha vissza köll fordítani, bár itt vannak húgomék, ha mink nem is tudnánk gyünni, úk majd segítének... Isten vele, Édösapám...!

Kikísérte a vendéget, bezárta utánuk a kiskaput, s még befelé mentében is hallotta a fia autójának puffogását. Jó, jó ez az autó - gondolta - gyorsan oda löhet vele érni akárhova, csak né vóna olyan hangos, mög né füstölne annyira... Magára csukta a külső ajtót, s a konyhában leült.

Menye már mindent elpakolt a kamrába, csak egy kis zacskóban hagyott túrot, amelyet az Öreg nagyon szeretett, s mellette egy pakli cigarettát.

Lám, még erre is gondoltak - igaz, már napok óta nem mozdult ki a boltig sem, s a puha dobozban a lajbi zsebben, ha két-három szál cigaretta árválkodik gyűrötten, belsejükből félig kihullva a dohány...

A kamrából kihozott egy kisebb fej hagymát, mert a túrot hagyma nélkül el sem tudta volna képzelni. Kenyeret vágott, s vágott egy darab szalonnát. Jóízűen megevett mindent,

tejet ivott rá, s csak akkor jutott az eszébe, hogy vacsora előtt milyen jól esett volna egy korty pálinka, mikor már becsukta a bicskáját...

Másnap szombat volt, s reggelizés közben végiggondolta a napját. Hogy még mi mindent kell megcsinálnia, hogy vízre kerüljön a csónak, mert ősz ide, ősz oda, mindenképpen le akarta vinni a ladikot, ha nem is a folyóra, de ide a holtágba bizonyosan, amint készen lesz.

Vénasszonyok nyara volt, s egy-két napig, talán hétig még megkönyörül rajta az idő - gondolta, - s majd a gyerekek segítenek levinni, át a gáton, ahonnét a vízpart csak néhány lépésre van. Nem is folyóra való ez, oda túl finom. Rövidebb is mint a nagy durva halászcsonakok. Igen. Ennek a csendes, simavízű holtágon a helye, ahol még talán ő is kipróbálhatja, bár nem tudta, lesz-e még elég ereje.

Aznap felerősítette a hablécet körben, egészen odáig engedte, ahol az orr rész magasított hullámtörőjét hátrafelé legömbölyítette, s ezzel a kis emeléssel, egy nagyon szép vonalú orr alakult ki, amely egyenesen haladva hátrafelé ereszkedve simult bele a csónak oldalpalánkjába. Elkészítette a két ülésdeszkát, az egyiket középtől kissé hátrébb, a másikat a fartól számított első borda fölé illesztette, ügyesen kivágva belőlük a burkonyok szögletes helyét. Végül helyére került a karika. Volt már mibe kötni a láncot.

Új láncot tőszök rá - gondolta -, s arra próbált emlékezni, hol lehet az évekkal ezelőtt egy zsírpapírban elrakott lánc, de ugyanúgy nem emlékezett rá hova tette, mint a karikára. Minthogy a kis műhelyt már átkutatta egyszer az „eltűnt” vasdarab miatt, most csak állt és a fejét törte, vajon hová tette, de nem ugrott be a hely képe, így abban maradt magával, hogy valószínű, valami „biztos helyön lösz”, csak még azt kell kideríteni, annak idején mit ítélt meg olyan helynek?

Ez ráér később is, mert hol van még a nap, amikor vízre tehetik, addig még sok-sok munka vár rá.

Ezen a napon, nem dolgozott a csónakon - vasárnap volt.

Reggel kis vizet melegített, szíjon megfente a nyeles borotvát, s a kopott pemzivel gondosan beszappanozva borostás arcát, nagy sercegéssel borotválta le többnapos szakállát. Csak két-három helyen serkedt ki a vére, amit lustaságának a rovására írt, hogy nem csináltatta meg az új szemüvegét, de egy kis darab timsóval megnyomkodta az apró vágásokat, s mire belebújt a tiszta ingbe, arcán már csak apró vörös csíkokként látszottak a borotva ejtette sebek.

A bajusza igazításával nem is próbálkozott, mert azt látni is kellett volna, s míg a borotválkozást csak úgy érzésre, megszokásból is meg lehet ejteni, ehhez a művelethez, tényleg kellett volna az új pápaszem. Amint fésülködés után végigsimított arcán, durva ujjával is érezte, hogy nem mindenütt sikerült egészen simára borotválnia magát, de úgy döntött, így még mindig sokkal jobb, mint előtte, amikor fehér borostásan ki sem mehetett volna az utcára az

emberek szeme elé, így vasárnap, hogy elsétáljon a lányáékhoz... Hétköznap, nem érdekelte volna, ha szőrösen megy végig a falun, a hét többi napja, a munkáé. Különben sem volt szokás, főleg a magakorabeli öreg emberek között, hogy naponta borotválkoztak volna. De a vasárnap, az más...

Komótosan evett egy-két falatot, de nem ment ki még az udvarra. Bekapcsolta a kistrádiót, de nem figyelt a műsorra. A konyha ablakán keresztül nézte a ladikot egész délelőtt. Jó volt ott ülni, és gyönyörködni a napsütötte ladikban. Úgy érezte, mintha kicsit fájna a háta, de nem igen törődött vele. Gondolta majd ebéd után lefekszik. Ma, a pihenés napja...

Fél tizenkettőt ütött az óra, amikor mindent bezárt, és lassan átsétált a lányához. Az unokája nagy örömmel fogadta, a lánya szeretettel beinvitálta, a veje komolyan kezét fogott vele, s leültette az asztal végére.

Egyébként, ha az öregember nem volt náluk, ez az ő helye volt, de úgy érezte, meg kell adnia ennek az embernek a kellő tiszteletet, s bár az Öreg eleinte feszengett az asztalfőn, és nagyon szívesen elüldögélt volna az asztal hosszú oldalán is a gyerekekkel, tudta, hogy ez már időtlen-idők óta így van a családjaikban, s mélyen azt is érezte, hogy ez őneki e hely jár.

Csöndes ebéd volt. Lánya, mint mindig, remekelt az ételekkel, s mikor egy szelet pitét is megevett, úgy érezte, talán sokat is evett, de nagyon jól esett neki minden.

Most ivott a gyerekeivel egy kis feketekávé - na, majd nem alszok röndösen az éjjel, gondolta -, és máris ment volna, de nem tartotta illendőnek, hogy felugorjon az asztaltól, ezért elfogadta a veje által kínált „úri” cigarettát, amely füstszűrős volt, s gyenge. A szívása szinte semmilyen élvezetet nem okozott neki a saját erős dohányával ellentétben. Csöndesen eldiskuráltak még egy darabig. Megbeszélték, hogy amint néhány nap múlva elkészül a ladikkal, elkérik a bognár kiskocsiját, amelyiken mindenki szokta hurcolászni a csónakját, és közös erővel vízre teszik.

Megnyugodott, hogy ilyen simán mennek a dolgok. Elbúcsúzkodott, és a kis csomaggal, amelybe a lánya csomagolt a maradék rántott csirkéből, lassan elindult hazafelé. Útközben nagyon is érezte, mintha be akarna szakadni a háta, s egyébként is olyan gyöngeformán érezte magát, de majd ha hazaér, tesz-vesz még egy kicsit maga körül, és hamar lefekszik...

Még két napjába telt, amíg lelemezte a csónakot, mindenhol, ahol a deszkák találkoztak. Bádogcsíkokat használt, amelyeket már nem is emlékezett rá hol szerzett, kékfejű szöveget, papírt, és kátrányt.

A találkozáspontnál egy kopott ecsettel megkenete egy csíkban a szőrös deszkát, ráfektetett egy szélesebb papírcsíkot, azt is megkenete a feketés-barnás folyadékkal, ami olyan sűrű volt, mint a tejföl, és ráillesztette a bádoglemezt. A szöveget eleinte a bal kezének hüvelyk, és mutatóujja közé csipentette, s a kalapács fokával koppintott rá néhányat, amíg a szög hegye át nem ütötte a bádogot, majd megfordítva a kalapácsot, egy-két határozott ütéssel, a lapjával beszögelt. Így haladt sorban. Egy kis repedezett sámlin ülve dolgozott, amit mindig arrébb húzott, ahogy haladt a lemezeléssel. Így is megmeredt a dereka, fájt a háta, s amikor az ujjai is

elkezdték zsibbadni, egyre többször ütött valamelyik körmére, vagy az ujjára.

Mikor megelégette, letette a kalapácsot, s fel akart állni, hogy bemenjen a kis műhelybe a fogóért, amelyiket direkt erre a célra köszörültetett el a kovácsnál, de a teste alig engedelmeskedett a mozdulatnak, s csak nagy erőfeszítés, és fájdalmak közepette tudta rávenni magát, hogy elinduljon. Meglelte a fogót, s visszaülve a sámlira, rágyújtott egy cigarettára. Már a második slukknál érezte, hogy nem esik jól. Nem is foglalkozott többé a dologgal, letette úgy szipkástól a téglára maga mellé, és élvezettel fogta meg a fogó vékony pófáival az első szöget.

Mostmár nem kellett a kalapács fokával óvatoskodni, nem kellett olyan gondosan célozni, mint mikor a keze volt veszélyben, ezért megfordította a szerszámot, s egyetlen erőteljes mozdulattal átütötte a szöget a bádagon, elengedte a fogóval, s két ütéssel a helyére igazította. Sokkal könnyebben ment, s gyorsabban is haladt. Örült.

Ez az! Jelzöm, ez hamarabb is az eszömbe juthatott vóna... Itt batramoskodok ezökkal az ügyetlen ujjaimmal, félíg mán kész vagyok, mire észbe kapok, - aztán még ez is, nézett le hüvelykujja sajó körmére -, mög fog feketődni, aztán még léésik a végin. Hiába, elmögy mán az eszöm is vénségömre...

Sok-sok méter bádóg, és papír, és több száz apró szög kellett, mire végzett a munkával, különösen ügyelve az éleknél, hogy jó erősen, szélesen tartson a bádogozás. Immár csak a kátrányozás volt hátra.

Másnap kis tüzet rakott a téglaburkolaton, egy nagy régi fazékba vizet öntött, és abba állította az élükre állított téglákon nyugvó kátrányos edényt. Megvárta amíg jól átmelegszik, s apró buggyanások jelennek meg a felszínén, így könnyen lehetett a deszkán elkenni. Egy rossz meszelőt használt, amelynek rövid nyele volt, s feje éppen belefért a kátrányos edénybe.

Elég hamar meglett az első sorral, amelyet a száraz fa úgy szívott be, mint a szivacs, s csak a görcsök sűrűbb felületén csillogott, mint sötét szivárvány, később ott is eltűnt.

Szép őszi idő volt. Talán, szokatlanul is nyárias. A nap melegen ontotta sugarait, s a szélcsendes udvarban, megszorult a meleg. A kátrány is meleg volt. Levette a lajbit, s a féltető alá akasztotta.

Serényen dolgozott, s mire a nap a ház gerince mögé ért, már majdnem megvolt a második sorral. Alig volt már híja, nem akarta hát abbahagyni... A kátrány is egyre nyúlósabb lett, ahogy hűlt, rohamosan sötétedett is, bekente még a ladik farát, és kész is volt. Csak akkor érezte, hogy a hátán, mellén és a hóna alatt csupa víz rajta az ing. Leakasztotta a mellényt, és belebújt, majd egy pillanatra ránézett a ladikra, és azon gondolkodott, össze kellene pakolnia, de nem volt ereje...

Majd hónap összerámolok... A kátrány úgyis az utolsó szövig elfogyott, a meszelőt ki löhet dobni, nem esik hát sömmi kár, ha bemögyök...

Borzongás járta át, s mindennél jobban vágyott valami meleg innivalóra, de már nem volt annyi ereje, hogy teát főzön, előbb csak lerogyott a kis sezlonra, majd eldőlt, és nagyjából betakarózva elaludt...

Reggel nem bírt felkelni, s a lánya úgy talált rá amint ruhástól feküdt a pokróc alatt, arca lázban égett, s egész testét rázta a vacogás.

Elég volt csak ránéznie, rögtön tudta, hogy nagy baj van, mert az öregember, talán ha egy-két alkalommal volt ágyban fekvő beteg életében, ha nagyon elkapta az influenza, s talán sebesülése után a táborigyógyintézetben, ezért sietett szólni a doktornak, jöjjön ki sürgősen...

Tizenegy körül ért oda az orvos. Ekkorra lánya már levetkőztette és megmosdatta a remegő öregembert. Mikor a hátát törölte le egy szivaccsal, nem tudott uralkodni előtörő könnyein, amint apja lesóványodott testét nézte. A bordák, minden nehézkes légvételnél kirajzolódtak, ahogy nagy erőfeszítéssel igyekezett újra és újra levegőhöz jutni, láthatóan alig tartva magát görnyedt ülő helyzetében.

Gyöngéden feladta rá a pizsamafelsőt, és arra gondolt kétségbeesetten, hogy lehet az, hogy nem vette észre, mennyire tönkrement az ő apja, akit szinte naponta látott?

Talán épp ezért nem volt annyira szembetűnő a változás?

Hiszen mikor látta volna ruha nélkül a zárkózott, és gátlásos öregembert?

Csak most döbbsent rá, mekkora a baj, s mivé lesz az ember. Szívét átjárta a féltés és a fájdalom...

Az orvos hosszasan vizsgálta. Meghallgatta elől, hátul, s bár leheletével és kezével igyekezett felmelegíteni a hallgató tányérját, az öreg mégis összerázkódott a hideg tárgy érintésétől. Amint a doktor felállt az ágy mellől, s gondterhelten a lavórhoz ment, a lány ismét visszahúzta az Öreg hátára a csíkos felsőt, s gyöngéden a nagy párnára engedte a testét, betakarta.

Az orvos hosszán törölte a kezét a tiszta törölközőbe, talán túl soká is, és közben az öregembert nézte, amint félíg csukott szemekkel, darabosan süllyedő, emelkedő mellkassal zihálva veszi a levegőt, majd intett a lánynak, aztán kiskabátját magára dobva kívül ment, s az udvaron megállt. Orvosi táskáját a jobb kezében fogva, az asszonyhoz fordult. - Injekció van nálam, majd még hozok is... Talán kórházba kellene vinni... tüdőgyulladás...

Megint hosszán gondolkodott, miközben remegő kézzel igyekezett a füllentyű nyelvét a helyére illeszteni, térdével tartva a nagy bőrtáskát, majd szinte bocsánatkérően azt mondta:

- Tudom, ez maguknak nem vigasztaló, de már ott sem tudnak segíteni rajta. Nagyon le van gyöngülve - már ne haragudjon -, de olyan állapotban van, mint mikor egy elem kimerül, és elfogy belőle az energia... Még este visszajövök, addig beszéljék meg, mit tegyünk. Én, ami tőlem telik megteszem... Talán ha sokat mozgatjuk... és az antibiotikum, talán... De nagyon-nagyon gyenge...!

A doktor csendben betette maga után a kaput, beült az autójába, becsapta az ajtót, indítózott, és halkán elgördült a ház elől.

A lány még a kapun belül állt, és rázta a néma zokogás, amely visszafojthatatlan volt, görcsösen keserű, s amely egy pillanat alatt mindent lerombolt a lelkében.

Erőt vett magán, bement az apjához, aki a nagybetegek lázas álmát aludta. Betakarta, tett a tűzre a sparheltban, s rohant, hogy tudassa mindazokkal a hírt, akikre ez tartozik.

Együtt kell eldönteniük, mi legyen a teendő.

Már együtt volt a család, mikor az orvos megállt autójával a ház előtt. Előzékenyen kibotorkáltak az udvarra, halkán beszélgetve, a férfiak cigarettázva várták amíg megvizsgálja ismét a beteget, beadja az injekciót, s csak azután mentek be valamennyien a szobába.

A doktor is ájtott a konyhából, s végignézett ezeken az embereken, akiket már gyerekkoruk óta ismert. Gyógyította betegségeiket, nyavalyáikat, s akiket, mint a jó falusi orvosok általában, nagyon közelállónak érzett magához.

Most zavarban volt, mert nem tudta hogy is tegye fel a kérdést, mit döntött a család az öregember sorsáról. Maga úgy gondolta, hogy jobb helyen lenne itthon az öreg, s titkon reménykedett, hogy a családtagok jól döntöttek, ezért nagy nehezen megkérdezte:

- Pontosan hány éves is Áron bácsi?

- Hetvenhét lenne idén novemberben, ha mögérné - válaszolta a lánya, de többet nem tudott mondani, mert hangja megbicsaklott a sírástól.

- Hát bizony, szép kor... S nem vigasztalásként mondom, még élhetett volna, ha most nem fázlalja meg ennyire magát. De tudom, maguk sem bírtak vele, ne okolják magukat... Ilyenek az öregek. Ha megérjük, lehet, mindannyian ilyenek leszünk...

Hosszú csönd következett, amelyben az orvos, és a családtagok is feszengve álltak, mindkét oldalon arra várva, hogy a másik fél tegye meg a végső lépést, miközben csak a falióra egyhangú ketyegése hallatszott a homályban.

Az idősebb fiú torkát köszörülte, s mintha nagyon is nehezére esnék megszólalni, de mint rangidősnek, a család szószólójának, mint akinek muszáj mondania valamit, az orvos felé fordult, s halkán megszólalt:

- Doktor úr, tudja... Édősanyánk is itthon halt mög... Ha maga is úgy gondolja, mi azt szeretnénk, hogy Apánk is maradjon itthon. Hogy né vigyük a kórházba... Szeretnénk, szeretnénk, ha vele lehetnénk az utolsó pillanatig... Szépen akarjuk elengedni. Itt jobban gondját tudjuk viselni, s hát, talán, ha a Doktor úr segít, mög is gyógyulhat még...

Az utolsó szavaknál a könnyeivel küzdő ember már annyira meghatotta a sokat látott doktort, hogy kis híján maga is kimutatta elérékenyülését. Egyet krárogott, s mert tudta, hogy ezt neki itt és most, nem szabad megengednie, szinte keményen és röviden lezárta a témát:

- Jól van! Legyen úgy, ahogy akarják! Annyit mondhatok, hogy a kórházban talán még néhány nappal meg tudnák hosszabbítani az életét, de meggyógyítani már biztosan nem... Ezt tudniuk kell. Ahhoz már késő. Öreg, és túl gyenge is... Nem tudhatom, mennyi ideje van még az Édesapjuknak, de én minden nap eljövök, és megteszem a kötelességem!

- Köszönjük, Doktor úr, akkor lögyön így...!

A doktor gyorsan kezet fogott mindenkivel, és sietősen beült az autójába. Úgy matatott az indítókulccsal, mintha most ülne először a saját kocsijában. Sehogy sem találta a rést, és mintha a szélvédő is teljesen átláthatatlan lett volna egyszerre...

Öregszem - gondolta útközben a következő beteghez. - Majdnem elkönnyeztem magam az öreg Áron ágya mellett... A végén szentimentális és szenilis öreg orvos leszek én is, de hát nem is lenne csoda, ami minden szenvedést én már látam életemben, Istenem...?!

Hét napig járt még a doktor a kis halászházhoz, figyelte az öregember állapotát, adta az injekciókat, amelyekbe erős fájdalomcsillapítókat is felszívott, amelyekből az Öreg egyre nyugodtabb lett, és állandóan lehunytt szemével úgy feküdt, mintha csak egy hosszú álmodna. Az orvos tudta, hogy csak ennyit segíthet. Hogy megpróbálja a fájdalmat a lehető legelviselhetőbbé tenni - hogy könnyebb legyen neki elmenni...

Hogy él, csak lassan fel-le mozduló mellkasa mutatta, de már csak feküdt, mindig mozdulatlanul... A lánya nagyritkán tudott csak beléerőltetni egy kis levest, pár falat ételt, vizet, azután már semmit...

Felváltva volt mellette valamelyik gyereke, csak a kis Pétert nem engedték mellé, mert kicsi volt ahhoz, hogy felfoghatná, mi történik a nagyapjával, akit még néhány nappal ezelőtt vidáman kíséretett az utcán... Nem akarták megijeszteni. Néha egy-egy ismerős, vagy szomszéd érdeklődött az Öreg felől, de látva a családtagok elgyötört vonásait, sietős lépteiket az utcán, egyik sem kérdezett tovább, hiszen a lemondó legyintésben amivel azok a kilátástalan állapotot jelezték: benne volt minden.

Egy késő őszi, verőfényes délelőttön halt meg, észrevétlenül, mintha csak elaludt volna.

A középső fia volt mellette épp. Ült a széken az ágy mellett. Nézte alvó apját.

Egy idő után kiment az udvarra elszívni egy cigarettát, mert nem akart az amúgy is nehéz szagú kis házba bebüdosíteni, magára hagyta az alvó öreget, s míg füstölt, céltalanul bók-lászott a ház körül. A kis kertet nézte, ahogy az ősze készülődött, beért gyümölcseivel, s öregedő szárú növényeivel, az itt-ott megkopaszodó földdel, amelynek tetejét repedezettre szárították a szelek, s csak az emberre várt, aki fényesre kopott ásóval csillogó hantokat fordítva takarja majd be a sebeket, amelyeket végleg begyógyít aztán a fagy kíméletlenül parancsoló rideglelkű gazdája: a Tél..., - elsétált a ladik mellett...

Önkéntelenül megsimította a kátrányozott deszkákat, s érezte, hogy már nem ragadnak: a ladik kész.

Miután eldobta a csikket, csöndesen ment be a konyhába, s leült az ágy mellé. Egészen közel hajolva az öreg arcához, suttogóra fogva a hangját, örömmel újságolta:

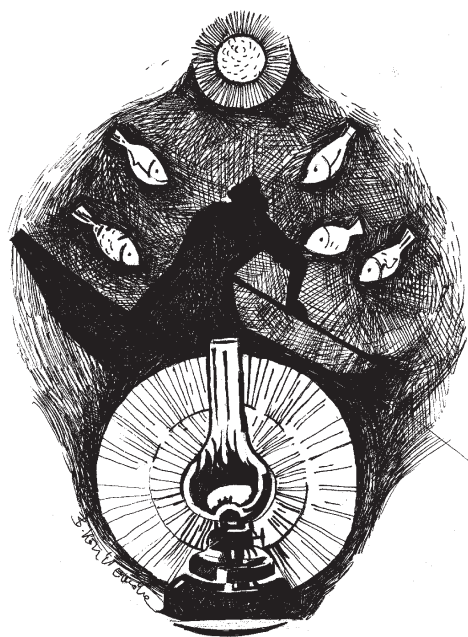
- Édősapám! A csónak mögszáradt... Majd ha fölgyógyul, vízre lőhet tönni...

Az öregember mintha most, még mélyebben aludt volna.

Összeaszott kezei, melyeken a bőr már szinte átlátszó volt, s a kékes erek úgy rajzolódtak ki, mint szertefutó kis folyók egy nagyon öreg térképen, a takaró fölött nyugodtak. Ahogy a fiú érte nyúlt hogy kezébe vegye az egyiket, a másik kéz tehetetlenül, élettelenül az ágy mellé hanyatlott... Abban a pillanatban fogta föl, hogy az apja néhány perce halott, s már minden, minden hiába, amint rémülten eleresztette a hideg kezét...

A jó hír, hogy megszáradt a csónak, s a gyógyulás ígérete, amely az élők, az itt maradók azon jótékony hazugságainak egyike, amelyről már akkor tudják, hogy lehetetlen, amikor kimondják, nem számítottak már semmit...

Tétován felállt, és egyszeriben nem tudta mit kell most tennie.

Csak elindult. Ment a hűgáékhoz, anélkül, hogy a kiskaput bezárta volna maga után. A fájdalom úgy követte, ahogy támoilyogva igyekezett a családhoz, mint saját imbolygó árnyéka a járdán, a laposan ballagó őszi nap ragyogásában...

Otthagya öreg apját az öreg házban, aki már eltávozott azoknak a vizeknek a partjára halászni, ahol nincs több bánat és szenvedés, csak csillogó halak, szeretet, béke, - talán tánc, bor, nóta és kacagás...

Epilógus

A következő tavaszon azután meleg napsugárral kényeztette a világot május...

A tanító a parton rakosgatta kifelé a felszerelését, mikor meglátta a két férfit, ahogy a csónakot tolják, eresztik le a gátról lefutó lejtőn, és közelednek a part felé. Kezét a homlokához tartotta, mert a nap elvakította, s csak mikor közelebb értek látta, hogy egy vadonatúj ladikot akarnak a vízre tenni, ezért odasietett, hogy segítsen...

Háromjuknak nem okozott nehézséget a szokatlanul könnyű testet a vízre tenni, és csak egy halk csobbanás hallatszott, amint a kiskocsiról a vízbe huppant a csónak hátulja, melynek orrkarikájába egy hosszú lánc volt kötve...

- Mőgfogná, tanító úr? - nyomta kezébe a láncot és egy nagy réz lakatot az egyik férfi -, csak míg följebb húzom ezt a kocsit...

Állt a láncsal a kezében. A lakatot önkéntelenül a kabátzsebébe tette kulcsostól, és elbűvölve nézte a gyönyörű csónakot, amely olyan kecses eleganciával állt másfél méterre a parttól, mintha nem is érintené a víztükröt. Mint a molnárnők, akik a víz tetején futkároznak - gondolta. Csodálatosnak látta... Alig volt merülése, és oly egyenesen állt, annyira szabályos volt a formája, hogy a tanító szívébe beléhasított a vágyakozás.

Nem volt csónakja. Csak néhány éve érkezett a faluba, ahol lassan befogadták családjával együtt, elismerve tudását, és türelmes szeretetét, amellyel a nebulókat oktatta - jól érezték itt magukat...

Most olyan érzése volt a láncsal a kezében, mint a lovászfőnöknek, akit nem nagyon engedtek még a ló közelébe, de most markába nyomták a futószárat amelynek a másik végén egy csodálatos csikó ficáncol, s amelyre annyira vágyakozik, hogy belesajdul a lelke.

Észre sem vette, mikor a két férfi mellé lépett, és látva elragadtatott csodálkozását, az idősebbik megkérdezte:

- Tetszik, tanító úr?

- Iiigen! - hadarta ő zavarodottan. - Nagyon szép... nagyon... Kié ez a csónak?

- Hát sajnós, mostmán' sönkié... Az öreg Áron ladikja vót, Édősapánké... Tán így jobban tudja. Ű építötte az ősön, mielőtt mőghalt; Isten nyugosztalja...

A tanító részvéttel bólintott, s olyan belső remegés fogta el, hogy alig tudta megzabolázni a mozdulatait... Attól félt, nem tud majd megszólalni, mert összekoccanó fogai miatt nem hagyja el értelmes szó a száját... Nagy nehezen mégis kibőkte ami belényilallt, bár nagyon illetlennek tartotta a dolgot:

- Nem lehetne... már úgy értem, ha úgyis... Ne haragudjanak: nem lehetne ezt megvenni?

A két férfi egymásra nézett, és összezemosolyogtak. A tanító keze alá járt a kis Péter is, az öreg Áron kedves unokája, s a gyerek, szerette a tanítót... A fiatalabb férfi, majdnem nevetve, újra a tanító kezébe nyomta a láncot, s egy alig érezhető, bátortalan mozdulattal végigsimította kézfejével a másik kabátujját...

- Tuggya mit, Tanító úr? Lögyön a magáé! Mi úgyse igen érünk rá ladikázni... Mőg maga mán', amúgy is közénk tartozik... A lakatot is tartsa mőg. Erre szánta az Öreg.

Azzal az idősebb is tisztelettel a Tanító felé nyújtotta kezét, elkőszöntek, s elkezdték húzni a bognár kiskocsiját a gáton át, vissza a falu felé...

A tanító nem is hallotta a köszönésüket. Csak állt a hosszú láncsal a kezében, s agyában egyre visszhangzott az iménti mondat: maga mán' amúgy is közénk tartozik...

Belső remegés futott végig a testén, és úgy érezte, ennél a mondatnál életében alig hallott szebbet...!

Szétnézett a parton, hogy ezt valakivel megossza, de egyedül volt. Kezében a láncsal, végén a ladikkal és a sziporkázó holtággal.

Újra a ladikra nézett szeretettel, majd maga elé a vízre ahol a saját tükörképét látta, és úgy érezte: megérkezett...

Farkas Csamngó Zoltán

ÁMK események

Sportnap

Nov.12-én családi sportnapot rendeztek az általános iskola tanárai. Jó hangulatú délelőtti volt sok-sok tréfás és ügyességi feladattal.

Aktív kikapcsolódás a két ünnep között.

December 27-én reggel 9-órától pingpong versenyt szervezünk a Faluházban.

A meccsek között a Kavalkádon és a Szúnyogűző napon készült fotókból vetítünk.

Mindenkit szeretettel várnak a szervezők.

Könyvtár nyitvatartása

Az ÁMK Iskolai és Községi Könyvtára 2005. december 21-én szerdán lesz nyitva ebben az évben utoljára. Az ünnepek után 2006. január 3-tól várja újra olvasóit.

Téli szünet

A téli szünet az iskolában december 22-től január 2-ig tart. Az első tanítási nap január 3. kedd. A heti munkarend szerint.

Ki mit tud?

December 21-én rendezték meg Hódmezővásárhelyen az Amatőr Művészeti Fesztivál döntőjét, amelyre bejutott Csatlós Renáta 8. osztályos tanuló Wass Albert: A fehér holló c. versével.

Kézműves délután

2005. december 21-én, az utolsó tanítási napon kézműves délutánt szervezett az iskola. Az ünnepi készülődés jegyében ajándék és fenyődíszkészítés, gyertyaöntés, mézeskalács-díszítés szerepelt a kínálatban. a napot meghitt hangulatú gyertyagyújtás, közös éneklés zárta.

Történelmi előadás

Koller Zsolt történész soron következő előadása – az Árpád-ház II. rész – 2006. január 9-én 14.30 órakor lesz a Civilházban, melyre minden érdeklődőt szeretettel várnak.

Mártélyi Önkormányzata
és a Mártélyi Polgárőr Tűz- és Vagyonvédelmi
Közhasznú Egyesület
december 29-én csütörtökön 11 órakor
ünnepélyes keretek között avatja fel a
Mártélyi Önkéntes Tűzoltó és Polgárőr Házat,
amely Mártélyon, a Kossuth u. 1/a. szám alatt
található.
Az ünnepségre minden érdeklődőt szeretettel várnak

Minden Tisztelt támogatóknak és a falu lakóinak
kellemes karácsonyt és boldog új évet kíván a Mártélyi
Polgárőr Tűz- és Vagyonvédelmi
Közhasznú Egyesület

A Római Katolikus Egyház értesíti a
híveket, hogy az idei Szent Mise a
hagyományoktól eltérően
24-én este 10 órakor kezdődik!

Az egyházak hírei

A római Katolikus Egyház vasárnaponként fél 12-kor várja a híveket községünk templomába, ahol Seidl Ambrus plébános úr tart Szentmisét.

Vasárnaponként 11 órától Kocsis Tamás ref. lelkész tart Istentiszteletet az imaházban, melyre várják a gyülekezet tagjait.

Impresszum

Szerkeszti: Lupus Design Bt. Munkatársak: Farkas Zoltán szerkesztő, Borsos József, Sajti Imréné, Sándorné János Mária, Zsótér Gábor, Balázs Jánosné tiszteletbeli munkatárs, az egykori mártélyi újság megálmodója, elindítója.

Szerkesztőség: Mártély, Tiszai u. 14. Tel: 228-556, E-mail: lupuska@invitel.hu. Kiadja: Mártély község Önkormányzata.

Nyomdai előkészítés: Tóth Zsolt. Nyomdai munkálatok: Szoliter Nyomda - Hódmezővásárhely, Szabadság tér 73.